

Aasten Horgen

Med aner i Gausdal og etterslekt på Hadeland

Av Ole Arild Vesthagen

Innledning

Denne artikkelen tar utgangspunkt i Aasten E. Horgen som bodde på garden Horgen i Gran på slutten av 1500-tallet og tidlig på 1600-tallet. Først tar jeg for meg alt jeg har funnet om Aasten selv. Så om hans aner og familie i Gausdal. Deretter det jeg har funnet om sønnene og deres etterslekt til et stykke ut på 1700-tallet.

Aasten E. Horgen

Aasten E. Horgen var gardbruker på Horgen i Gran. Han er nevnt første gang i en rettsak i januar 1580 og siste gang i en skatteliste for 1620. I 1622 er sønnen Rasmus oppført som gardbruker og eier av deler av farens gods, så Aasten døde antakelig ca. 1620-1622. To rettsaker i 1580 og 1598 viser at Aasten kom fra Gausdal. Han var eier av en part i garden Bø i Gausdal. Hans fulle farsnavn er ikke oppgitt i noen kilde, men hans bumerke fra 1610 viser at farsnavnet begynte på bokstaven E. Som vi skal se senere het faren antakelig Engebret.

Det er ikke kjent hvem Aasten var gift med. Følgende barn er kjent:

1. NN Aastensen Tuv (Rolf?).
2. Biørn Aastensen Rønnerud, født omkring 1575.
3. Rasmus Aastensen Horgen.

At disse var sønner av Aasten Horgen lar seg utlede av følgende:

- Aasten Horgen eide 1 ½ skippund gods i garden Rønnerud i Jevnaker. Dette var senere Biørn Aastensen Rønneruds odelsgods.
- Aasten Horgen eide en del gods i Framstad, Huser, Onsrud og Skjervum i Gran og Grøv i Hedalen. Alt dette var senere Rasmus Aastensen Horgens odelsgods.
- Aasten Horgen eide 3 huder gods i garden Bø i Gausdal. Av dette ble 2 huder pantsatt av brødrene Rasmus Horgen og Biørn Rønnerud, og 1 hud ble pantsatt av Eline Hansdtr. Tuv. Dette kan vel ikke tolkes på annen måte enn at Eline var enke etter en tredje bror. Siden NN Aastensen antakelig døde før 1599, og antakelig var identisk med den Rolf Tuv som nevnes som lagrettsmann i 1593 må han ha vært eldst. Rasmus synes å ha vært yngst, sett i hensyn til når hans barn ble født.

23.1.1580 var Aasten Horgen med flere fra Gran innstevnet for Oslo lagting:¹

Till talitt Simen Nielssen Østen Horien Torre Huatiim Ion Helagger Tarald Duergesten Gudmund Hildren oc Iacop Egge for nogen landskill oc sisle mandz giæld the hauer giffuit Pouil Huitfeld theris Breff paa, skall for^{ne} mendt fornøge Simen epter theris Breffs lidelse vden huess the iche kand skelligen beuisse att haue betalit Simen.

23.1.1580 var Aasten Horgen innstevnet for Oslo lagting av Haakon Bø [i Gausdal] fordi det ikke hadde gått rett for seg da det ble skiftet mellom Amund Biørnsen (Haakons oldefar) og Halvor Biørnsen:²

Hakonn Bøø tilltalitt Orsten Horien for nogett gotz som kallis Bøø hand sagde iche att were rett skifft till emellum Amundt och Haluord Biørnnsen, och er iche kommett saa megitt paa Amundtz partt som hannom burde som wor hans faders faderfader, och therføre følger nw Haluords affkomme mere end them bør som ..... quinde er affkommen, Bleff sagtt att the skulle møde paa Bøø Sanctj Botolffs afften vnder vj mendt och the att leggie the thennom om emellum.

17.4.1591: Aasten Horgen ble valgt til å representere Hadelands almue på hyldningen av kong Christian 4. i Oslo sammen med lensmannen og en annen lagrettsmann.³

Knud Grindager, Erick Stasta, Ifver Alm, Arne Rossim, Hans Lunder, Rolf Mollen, Helli Ballangrudt, Erick Vang, Evind Møckleby, Niels Jorstadt, Peder Hilden og Tomis Alm, lagrettesmænd, og menige bønder, for Syfvor Røcken, lensmand, Oluf Giefsen og Aasten Horrien, lagrettesmænd.

Hadeland 17. april 1591

22.6.1598 hadde Jon Eilufsen Enger i Gausdal stevnet Haaken Bø i Gausdal og Aasten Horgen på Hadeland for lagtinget i Oslo angående åseteretten til hans kones arvepart i garden Bø.⁴

Jeg Thiøstell Baardsønn thill Blegenn Lagmandt y Oslo, gjørre Vithligt Adt Anno 1598 denn 2. Søgne For Sancti Hanns Bapt: dag: Her Paa Oslo Raadstue, Offueruerrenndis Erlig Och Velbyrdig menndt Oluff galde till tom Knud Knudsønn thill Hiegrdt Lagmandd offuir Skiesyssill, Befalinnngsmænd Paa Aggers Huus wdi Erlig Och Velbyrdig mannd Axell Gyll dennstiernn Thill Lynngbygrdt, Norrig Rigris Statholders Frauerrellse, Hanns Pedersønn thill Semb, Norig Rigs Canntzeler, Saa Och Erlig och Velact manndt Erich Olsønn Borgemester her y For^{ne}: Oslo, Kom y Rethe Jonn eyluffssønn Paa Ennger i Gousdall Prestegielltd y gulbrannsdalenn, och thiltallit Haakenn Bøe Der Sammestedtztz For Aasedit Paa For^{ne}: Bøe, Som Hannd nogenn Tidlonng Hannom Forholldit haffuir, Sammeledis haffde Hanndt Thilltalle till dag Lunnder, Knud Solberig, Tronnd heggenn, Erich Eynerstad Steffuen Øffrin, och Halduor Lanngsete Der Sammesteds, For enn Sag Hannd Haffde Steffnndt For Dennom, Huilckenn Sag dj hafde Vpsatt y Sex Vgir, och der de da For^{ne}: Sex Vggirs dag schul Hafue dømt, Hafuir For^{ne}: mennd ennda Vptagit For^{ne}: Sag y Sex Vgr huorudi Hand mener sig stor Vret adt uerre Skeedt och emod Konng May Breff, Hannom Thill Stuor Skade Och bekostrinngh, och ydermere her hos Vdj Rethe lagde 7. Steffninnger, Huorudi enn Part Af same Stefninngir Lydde Paa Haakenn Bøe For Aasedit Paa Samme grdt Och enn part aff Samme Stefninnger Som lydde Paa Aarstenn Horgenn Paa Halannd, Effterdi Hannd er mzeigenndis mz for^{ne}: Jonn y for^{ne}: gaard Bøe, och Hannd Jche Kunnde Komme Thill

¹ "Niels Stubs Optegnelsesbøger fra Oslo Lagthing 1572-1580", Det norske Kildeskriftfond, trykt utgave 1895, side 212.

² "Niels Stubs Optegnelsesbøger fra Oslo Lagthing 1572-1580", Det norske Kildeskriftfond, trykt utgave 1895, side 213.

³ "Aktstykker til de norske stændermødres historie 1548-1661", bind 1, side 70.

⁴ Riksarkivet, kildeskriftavdelingen. Avskrift fra 1969 av originalbrev som da tilhørte Per Bø Landheim i Gausdal.

nogenn Ennde mz dennom Effterdi For^{ne}: Haakenn och For^{ne}: Aarstenn, Haffde giort Hemmellige Skiffte dennom emellum, Paa Thz adt de kunde holle Hannom For^{ne}: grd Vandset adt Hand Aagr - ij huud Skyllt derudi, Som Hannd haffr Sig thilløst aff Hanns Hustruis medtarffuinger, Widerre berette Och For^{ne}: Jonn, adt Hannd hafde stefndt Aarstenn horginn For Samme Sag, thill Sancti Pouils thid nu Nest Forgannge, effterdj For^{ne}: Aarstenn horginn, Haffuir loffuidt for^{ne}: Jonn For^{ne}: Bøe For Aabod och lanndschyld, effterdi hannd wor bestemannd der udj, och Derofr Antuordit For^{ne}: Aarstenn For^{ne}: Jonn, enn dom Som Var Vdgifnn her Paa Raadstuenn, Sancti Poffuells thidt Anno 97. Liudend y Sinn beslutning, Adt thz Byte for^{ne}: Aarstenn Haffde giort mz Haakenn Bøe, och effterdi For^{ne}: Aarstenn Klagidt at uerre misholldenn Een Fierrinng y Samme byte, Jcke Heller mote Hanndt nyde Byxelenn, y thz gods Som Hannd Haffde Jgenn bekommett, aff For^{ne}: Haakenn, bleff Derforre Samme bythe dømt thilbage, adt For^{ne}: Aarstenn Skulle Beholle Sinne - iij Huuder y Bøe, Vdenn For^{ne}: Haakenn Kunde Jndenn Aar och dag, Følliste Fornøige Aarstenn medt Odells Jordtt, Efftir Saadann Vilkor och effter Aarstens Beuilling, haffde tha For^{ne}: Jonn stefndt Paa Aastedit Paa Nye igenn For 6. Vuilligmennd Anno 97. adt møde Paa Volenn Rethe Thinnstue y gousdall, Huilche For^{ne}: Sex mennd, Dag lunde, Knud Solberig mz Derris mzbredre, haffde da denn 25 Julj Set Sagenn vp y Sex Vgir, och Da begge Parternne at møde Jgenn Huor Paa Da begge Parternne haffuir møt denn 5. Septembris. Da haffuir dj effter hkenn Bøes begiering Set Sagenn Vidderre Vp thill Sanctj Mortenns Dag Førstkommendis, Huorfor For^{ne}: Jonn Foraarsags adt steffnne For^{ne}: mennd her thill Raadstuenn, thill Sancti Poffuells Thid Anno 98 for thz adt dj Vdenn For^{ne}: Jonns Beuiling, haffuir Vpsett Sagen thill Sancti Mortens dag Anndenn ganng, Som hanndt Mennte adt uerre emod høgbe^{te} Konng Mays breff, Adt Jnng Sex mend Skul haffe macht, adt thage nogenn Sag lenngir Vp Ennd 6 - Vgir, Och samme thid, haffde hannd Och steffndt For^{ne}: Aarstenn For thz Hand Haffr loffuit hanno Samme grdt Bøe, och hannd thz Jche haffr Villet hulledt, Da er och paa same thid møt Aarstenn horgenn, Och Vell bekiende, adt hannd haffuir lofft for^{ne}: Jonn Forschnne gaardt bøe, Dog mz Vilkuord, der Som For^{ne}: Haakenn Kunde Fornøige Hannom Fuldkommelig thz Jordschiffte Som thennom Var emellum, Om de - iij huuder som Aarstenn Aathe y Bøe, Huorofuir Hannd hafuir nu Fornøigit Hanno Enn huudt y enn Ødegrdt Heder Surennfleck, dog Jche lenngir thz Skiffte at staa, ennd y theris Lifs thid, Huortill Jonn Suarridt. At For Saadann deris Mageskiffte, som dj Kunnde haffe giort Paa Enn thidlonng, hafuir Hannd deroffuir mist Sinn Rett, och mott Hannd thz Jche Verre Ret Odellsskiffte, menn menner dj haffuir giort Hannom Veylekop ther udj, Och thermedt Ville Forholle hannom Hanns Redt, Huoroffuir Hanndt Saa Thidt och offte haffuir stefnt y Samme Sagh, sig thill stor bekostning och Vmage, huoroffuir Hannd er bleffuenn Enn Fatig mannd, Och begerrit Hannd endda Der Som dj wille Vnnde Hannom, Och Vederlegge hannom y enn Andenn godt grdt, huoroffr Hannd Kunnde Haffe Aaseddit, Vilde Hannd tha giernne Vnde dennom Sinn- ij Huud. Som Hannd Haffuir Y Forschne Bøe, Paa thz hannd Jcke nu lennger schul Viderre Haffe Vmage, adt Søge efftir Sinn Rett, Effterdi Hannd nu er bleffnn enn Fatig mannd, For for^{ne}: Aarstenn Horginn och haakenn Bøs deris mzholldt och Skiffte Som dj haffr Hafft emellum Sig, Som Vell Er adt fare aff dj Sex mennd Som Hannd haffr stefndt, och Sagenn y Saa lonng thid haffuir optagenn, Som Finndis Paa Steffningenn schreffuenn. Denn 5. Septembris Anno 97. adt For^{ne}: Sex mennd hafuir Verit for^{ne}: Aarstenn och Haakenn, merre till geneedt, end for^{ne}: Jonn, Da Var her Thilstede Poffuill Let Korgl Mays Fogit offuir For^{ne}: gulbrannsdallinn, Huilchenn Var thilspurt aff thennd gode manndt, Peder Jffuirsønn, denn Thid befallinngsmann Paa Aggirs Huus, Vdj thennd gode mannd Axell gylldennstiern Norrigis Rigis Stadthollers Frauerrellse, Huor Sage Sat sig thilsammenn, effterdj Som Paa steffninng Fand thegnidt mz Poffuill Lethis egenn hanndt, adt 6. mennd haffde Sat Sagenn op Y Saalonng thidt, Och derofuir For^{ne}: Jonn Haffuir mist Sin ret Sig thill stor Skade, Huorthill Poffuill Suarridt adt Haakenn Beclagit sig, Jche adt haffue hørt denn dom Leesse

For sig Som Aarstenn Horrgin haffr bekommedt offr hannom, For nogenn Kort thidt Sidenn, och Begerridt derfor Sagenn Mothe huile, Effterdj Aarstenn Haffuir lofuidt Hannom For^{ne}: grdt Bøe thill skiffte Och dj Jnngenn Skifftebreff Saa hastig Kunde gjørre dennom emello, mente Hand For^{ne}: Sex mend derudj Jngenn Vret at haffue giort, men Begerrit der som Jonn Ville lade sig nøige, och Jche staa efftir For^{ne}: 6. mennd derris Forderffuile, eller hakenn Bøes Skade Vilde Hannd da thilhiellpe och Forschaffe thz Saa, adt haakenn Skulle Fornøige forskreffinne Jonn, - ij huud y enn godt Jordt, Saa Hannd schulle Vell lade sig nøige, huor Paa Hannd her For Rethen haffuir Ragt Jonn sinn haanndt, Wdj Lige maade loffuidt och For^{ne}: Poffuill Lett, adt Hannd Vilde Forhiellpe For^{ne}: Jonn Ret Offuir dj Sex mennd, adt dj schulle Bethale hannom Sinn Kost och therinng, Som Hannd y denn sag Annduent haffr Som dj Saa emod Rettenn thennde Opsetteller y Samme Sag haffuir giort, och deroffuir Ført hannom Paa stor Bekostning Møde och Vmage, och Hannom hanns Ret forspilt, Och naar For^{ne}: Jonn Solberig Saa bleff Fornøiget Som Før er Rørt, da schall for^{ne}: Aarstenn horginn och Haakenn Bøe och hannd, Vere Vennlig och Vell Forligt, om all huis Jiring och thrette dennom her thill dags emellum Verit hafuir, mz mere Som Samme Forliglse Formelder som ..... er nu y Rethen lagde, Daterriit Anndenn Søgne For Sancti Paulj Conuersionis y Samme Aar 98. Aff Lagmandenn Aff Tonnsberig Forseglit, Ofueruerend Dj gode mennd For^{ne}: Peder Jffuersønn Och Thommes Nordmand Huilchenn Forligellse Som Poffuill Let y Saa maade haffuir giort, Her paa Raadstuenn, mz For^{ne}: Jonn Paa Haakenn Bøes Vegne, haffuer for^{ne}: Jonn Jcke maat nødt, denn thid Hanndt hiemkom y bygdenn, menn For^{ne}: Hakenn Haffuir Villet Vnndt hannom enn Ødegaard hede Surennfleck, som Hannd hafde thillschiff Aarstenn horginn, mz enn Ødegrdt Som Heder Skogslj, Som ligger Vnndir For^{ne}: Bøe, Huileke For^{ne}: Ødegrdir Och Enngelanndt, liggir Hannom lanngt fra hanndenn, och dertillmet haffuir For^{ne}: Hakenn Samme Ødegaardt Surennfleck Bortskiff Som før er Rørt, Och Jche Var Hanns Egit, huilchenn hand Saadannt løffte som Før er Rørt Jche haffuir mott nødt, Som Pouill Let hannom loffuit haffuir, Paa haakenn Bøes Och dj Sex mennds Vegne, haffuir For^{ne}: Jonn nu Verridt Foraarsagit thill, adt steffinne her y Rette For^{ne}: Poffuill Let Haakenn Bøe Saauell Som och dj Sex mennd, och Var nu Begierrendis adt hannd enngonng For alltt, mote bekomme Loug och dom y Hanns Sag, adt hannd Jche nu Viiderre schulle Forarmis eller opholldis i samme Sag, Tha Var Herudj Rete mødt Haakenn Bøe Paa Sinn egenn, Annders Villomsønn Borger her y Oslo, Fulldmectig Paa Poffuill Lettis Wegne, Desligte Knudt Solberrig, Fulldmectig Paa dj Sex mennds Vegne, Suarridt tha For^{ne}: Hakenn, Adt Hannd haffde Bødit Hannom Enn ødegrd Kallis Surennfleck, Och enn andenn Lidenn Ødegrd Kallis Skogslie, adt Jonn schulle Denn Brughe Nogenn stundt, emedenn For^{ne}: Haakenn Brugir hanns Part y Bøe, Huilchz af For^{ne}: Annders Villomsønn Paa Poffuill Lettis Vegne, Saauell Som Knud Solberrig Paa dj Sex mennds Vegne Bekennde adt For^{ne}: Haakenns tilbudt, Saa haffr Verrit emod Jonn Som før er Rørt, Huortill Jonn Suarede, adt Hannd Jche Ville Haff Ødegaardt Surennfleck, Som Haakenn Bøe haffuir B...gt thill Aarstenn Horgenn, menn hannd Vilde haffue got frellst Odellsgods, ij Huud y enn Bygdt grdt Efftir Sit nøige, Som Hannom Haffuir Verridt loffuidt Som Før er mellt, Och Berete adt Haakenn Haffr Enn gaardt Liggenndis Paa Børre y Halannds Fogderie, Vedt naffnn Aasenn Rennther Aarligenn - ij Huuder, Der Som For^{ne}: Haakenn Vilde giffue Hannom - ij Huud therudi, Vilde Hannd giernne Vplade Hakenn. dj - ij Huudt, som Hanndt Aager y Bøe, och ingenn Forhinndring adt giøre Hannom derpaa, Tha Var For^{ne}: Haakenn thillspurt, aff dj gode menndt For^{bete}: Oluff gallde och Knudt Knudsønn, om Handt Jcke Ville giffue Hannum - ij Huud y for^{ne}: gaard Aasenn, For dj - ij huud Jonn Aager y hanns grdt bøe, Huormz Hannd Kunde stille Jon thilffreds, adt Hannd Jcke schulle Haffue Vider Rethergonng mz Hannom, Huortill For^{ne}: Hakenn Suarrit Forbe^{te}: gode menndt adt Hannd Jche Ville Vdlegge forskinne Jonn, nogenn Jordepart, widerre Ennd som før er Rørt, och mennte Effterdj Hannd haffde nu byt Sig - ij Huuder thill y Bøe sinn Liff s thid; mente Hand sig Forschinne Jonn Jcke wider adt uerre

Plechtig, Ennd giffue Hannom Sinn Lanndschyld deraff, Tha efftir thiltall Och giennsuar Och thennd Sags leighz, och effterdi For^{ne}: Haakenn Bøe och Aarstenn Horgenn icke Haffuir giort et enndeligt Odellskiffte thennom Emellum, Saa adt For^{ne}: Haakenn Bøe schulle beholde dj - iij Huudir therudj i for^{ne}: Bøe thill Ewigh Eyenndomb, menn Jckonn paa enn thidlong Som Skifftebreffwidt Formellder Paa thz dj Kunnde Holle For^{ne}: Jonn Fra Sinn Rett, adt Hannd Jcke Kunnde Komme Thill Aasedit paa For^{ne}: Bøe, och Jche Forschreffnne Haakenn heller Vill Afflegge For^{ne}: Jonn, got Frellst Odellsgods Som Lougenn Och Rethebøddernne formelldir, adt thenndt som sidder Paa Hoffuit guodtzit skall giffue dj Andre Jamgot efftir dannemends Wördning, Bleff derfor Saa For Rethe Aff sagt, adt For^{ne}: Jonn Bør adt thillwige Sinn Anndpartt y Bøe, Som er - ij Huudt och er Hanns hustruis Odells guods, Och der tillmedt leyge Huis merre Odellsguodtzs Som Hanns hustru er Odelsboren thill, och thz niude Bruge och Besidde For Ret Rethighz Som ..... enn Kand Fornøige Jonn - ij Huud sit egit Frellse odellsgods wdi enn godt gaardt, Huormz Hand Kannd werre Hiullpenn Och Vell Fornøigit, Menn For thz for^{ne}: Jonn Saa thidt och offte haffuir Steffnndt y samme Sagh, och Jnngenn Ret Haffuir bekommidt, Formedelst For^{ne}: Hakenn Bøes Skiffte, Som Hannd haffr schiffz mz Aarstenn horgin Som Før er Rørt, Och For^{ne}: Haakenn haffuir thredskis, och Jcke wille giffue For^{ne}: Jonn Nogenn Andpart y Enn Anndenn god Fiells gaardt igenn, Thennd thid Hannd Jnnthz Aatte y For^{ne}: Bøe, och Alligeuell Brugte thenndt, Bør derffor For^{ne}: Hakenn adt Staa Jonn thill Rete, For All beuislig Skade, Kost och terinng, Hand hafuir lidt och Anndwennt, medeler thid och all Thennd Stunndt, Hanndt Haffuir gaaenn y Rethe mz For^{ne}: Haakenn, om For^{ne}: ij Huudt y For^{ne}: gaardt Bøe, Enndt dj Sex menndt Som For^{ne}: John Haffde Steffnndt, adt dj Haffuir Saa Thuennde Gonngge Vpset Sagenn, Hans Ret dermedt adt Forspille, Haffuir For^{ne}: Jonn For Bemelte godemenns Bønn Skyldt, ladit Sinn Ret Falde, Som Hannd haffde thill Samme mendt, For Kost och terinng Som Forschreffnne Poffuill Lett Haffuir her Paa Oslo Raadstue Forgonngge .... Sanctj Pouills thidt Vdtloffuidt, Wdj Ligemaade Loedt Hanndt och Falde denn Steffninng, Hannd Haffde Paa Poffuill Lett, For thz løffte Hanndt Hannom Loffuidt Haffuir, och Hannom Jcke Holledt er, Om Hanndt thz Kunnde Nyude thill guode Hos Hannom, Villde Hanndt Derpaa efftir denne dag, Jcke Viderre Anncke eller Paathalle, Att Saa er Farenn och gaaenn For Rethe Som Forschreffuitt Staar, Thill wittnnisbyrdt wnder mitt Zignett, Datum Vt Supra [merke etter 1 papirsegl med spor etter snoren som har vært under seglet.]

Jon Eiluffs,
Jonn Eyluffssønn Paa Enngers breff

Anno 1598. thand 17 Jullij
Bleff thenne domb Læst
For haagenn Bøe paa
Berrig rette tingstue thr
samestz, Offververindis
Menigie Mendt Som
Same daug ting søgte,

Er lest paa osle Raadstue for Rette
Første Søgne for Stj Johan: Baptistae
Ano 99

Er Læst paa Aggershus for rette
thend - 12. Septembris Ano 1599

*Er lest for Retten paa Vaalen
thingstuffue, Vdj meenige thing-
søgte almuis paahør den 20.
Aprilis Anno 1659
Heinrich Jacobsenn
Eigen Haandmpria*

19.5.1610: Aasten Horgen var en av 12 lagrettsmenn som valgte Hadelands representanter ved hyldningen av prins Christian 5. i Oslo.⁵ (En tegning av Aastens bumerke fra dette dokumentet er vist ovenfor).

I lensregnskapene finnes følgende om Aasten Horgen:

- 1612-1613, landskatt:⁶

*Østenn Horgenn
Rudnerud j pd j fr
groff j hud
Kleckenn iij fiering
huser iij fiering
Morstad j fr
Jonnsrud j fiering
frambstad j pd j fr
Schierffuen j f
Vdj Surenfleck j hud
vdj houg j hud
der aff denn fiere penninng Er _____ iij dlr iij s*

Det samme godset er også oppført i landskattlistene for 1613-1614 og 1614-1615.

- 1616-1617, jordebok:⁷

*Østen Horrigen
j daller foring |
viij alb: wisøre   } *Cannoni godz och byggis aff Lauridzs Hanssøn i Oslow*
ij s ledding |*

- 1618, landskatt:⁸

*Østenn Horrigen, Ehr eigende
wdj Rudtnerud, Miell ij pd _____ xv dlr
wdj Kleckenn, Miell xv lispd _____ ij dlr j ort
wdj Løekrenn, Kornn j pd _____ ij dlr
wdj Huusser, Kornn xv lispd _____ ij dlr j ort
wdj Framstad, Miell j pd j fring _____ iij dlr j m
wdj Onsrud, Kornn vj lispd _____ j dlr iij s ij d
wdj Hædallenn, Huder j _____ iij ort
wdj Surenflech, Huder j _____ iij ort
wdj Skierffuen, Miell j fring _____ iij ort*

Det samme er også oppført i landskattlisten for 1620.

⁵ "Aktstykker til de norske stændermøders historie 1548-1661", bind 1, side 154.

⁶ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper, Akershus len, legg 31.5.

⁷ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper, Akershus len, legg 40.1. Det var samtidig også en Gulbrand på Vestre Framstad.

⁸ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper, Akershus len, legg 49.3.

15.1.1615: Odelsjordebok for Hadeland fogderi:⁹

<i>Cronens</i>	<i>Bønderniss</i>
<i>Østenn horrigenn</i>	<i>Bonndenns oudall och Jordegouds</i>
<i>j dlr forinng</i>	<i>wdj Rudtnerud _____ j schipp j fr</i>
<i>vij alb: wissøre</i>	<i>wdj Kleckenn _____ xv lisp</i>
<i>ij ff. leddinng</i>	<i>wdj Lijeckrenn _____ j schipp</i>
	<i>wdj Huuser _____ xv lisp</i>
	<i>wdj Framstad _____ j schipp j fr</i>
	<i>wdj Ounsrud _____ j fr</i>
	<i>wdj Hedallenn _____ j huud</i>
	<i>wdj Surenflech _____ j huud</i>
	<i>wdj scherffuenn _____ j frding</i>
	<i>Er _____ v schipp ij huud</i>

*

Slektsforbindelse til Bø i Gausdal

I følge to rettsaker i 1580 og 1598 (se ovenfor) framgår det at Aasten Horgen kom fra garden Bø i Gausdal, eller hadde en slektsforbindelse dit.

Rettsaken 23.1.1580

Saken gir oss følgende fakta:

- Haakon Bø anla sak mot Aasten Horgen.
- Saken dreide seg om jordegods i garden Bø.
- Det var blitt holdt skifte mellom Amund Bjørnsen og Halvor Bjørnsen.
- Amund Bjørnsen var farfars far til Haakon.
- Aasten Horgen var etterkommer etter Halvor Bjørnsen gjennom et kvinneledd.

Rettsaken 22.6.1598

Saken gir oss følgende fakta:

- Saken ble anlagt av Jon Eilufsen Enge i Gausdal.
- Haakon Bø i Gausdal var innstevnet.
- Saken dreide seg om åseteretten til garden Bø.
- Haakon hadde lenge nektet Jon åsetet på Bø.
- Aasten Horgen på Hadeland var også innstevnet.
- Aasten Horgen var medeier i Bø sammen med Jon.
- Haakon og Aasten hadde gjort hemmelig skifte seg i mellom (makeskifte).
- Jon eide 1 ½ hud i garden.
- Godset han eide hadde han innløst fra sin kones medarvinger.
- Aasten hadde lovet Jon garden Bø for åbot og landskyld, fordi han var "best mann" til godset.
- Aasten hadde gjort et bytte med Haakon Bø, i 1597 var det falt en dom fordi Aasten var "misholden" ved dette byttet med 1 fjerding, han hadde heller ikke fått bygselrett over det godset han hadde fått igjen av Haakon, og byttet ble derfor dømt tilbake
- Aasten eide 3 huder i Bø.
- Haakon Bø hadde senere makeskiftet bort ødegarden Surenflekk til Aasten Horgen mot Aastens part i Bø. Dette var kun for den tid de begge levde.

⁹ Riksarkivet. Danske kanselli, skapsaker, skap 9, pakke 351A, legg D.

- Haakon Bø eide en gard Åsen i Biri "på Hadeland" av skyld 2 huder.
- Retten bestemte at Jon skulle få beholde og bruke sin part i Bø på 1 ½ hud som var hans kones odelsgoods.

Rettsak om Oppsal i Ringebu 22.3.1598

I denne saken framgår det Amund Nebbe og hans kone Ragnild hadde barna Jacob Amundsen, Marit Amundsdr. gift med Anders Segalstad i Ringebu og ei datter gift med Jon Eilufsen. Amund og Ragnil hadde bodd sine siste leveår hos Anders Segalstad. Marit Segalstad døde før sin far.

Brukere på Bø i eldre tid

- I gjengjerdsmantallet i 1528 er Biørn og Engebret oppført som gardbrukere på Bø.
- I lensregnskapene for Akershus len 1557-1558 under fortegnelsen over betaling av foring¹⁰, Gausdal sogn oppføres *Haluordtt* og *Oluff* på Bø.
- I lensregnskapene for Akershus len 1560-1561 under fortegnelsen over betaling av foring, Gausdal sogn oppføres *Søffren* på Bø.

Odelsjordebok 1615

I odelsjordeboken av 17.2.1615 oppføres det to brukere på Bø i Gausdal:¹¹

- Brønild Bø: bondens odel 1 hud 11 skinn der samme sted, 3 skinn i Skaugrud på "Biørge".
- Jonn Bø: bondens odel er 1 ½ hud i Bø, 1 hud i Oppsal i Ringebu.,

Konklusjoner - og noen kvalifiserte gjetninger

- Halvor Biørnsen og Amund Biørnsen må ha vært brødre. De delte garden Bø mellom seg da de skiftet etter sin far/foreldre.
- Haakon Bø var sønnesønns sønn av Amund Biørnsen.
- Amunds sønn, Haakons farfar må antas å ha vært enten Biørn eller Engebret som nevnes i 1528.
- Aasten Horgen var etterkommer etter Halvor Biørnsen gjennom ett kvinneledd.
- Aasten Horgen og Jon Eilufsen Enges kone NN Amundsdr. må han tilhørt samme gren av Bø-slekten, ikke Haakon Bøs gren, siden Aasten og Jon kalles medeiere i samme gard.
- Jon Eilufsen Enge hadde innløst sin kone NN Amundsdr.s medarvingers gods i Bø. Dette var 1 ½ hud.
- Aasten Horgen eide 3 huder i Bø.
- Siden Aasten Horgen eide dobbelt så mye som Jon Eilufsen, må Aasten ha eid en brorpart og Jon en søsterpart. Vi må følgelig anta at Aasten var en bror av Jons svigermor Ragnhild Bø.
- Aasten Horgens og Ragnhild Bøs mor må antas å ha vært gift med enten Biørn Bø eller Engebret Bø. Videre at hun var datter av Halvor Biørnsen.
- Siden Biørn Bø utvilsomt var oppkalt etter sin farfar, må vi anta at han var sønn av Amund Biørnsen og farfar til Haakon Bø, siden det i den grenen var en ren mannslinje.
- Engebret Bø kan vi derfor anta var en svigersønn av Halvor Biørnsen, og følgelig far til Aasten Horgen og Ragnhild Bø. Antakelsen styrkes ved at Aasten hadde en sønnesønn som het Engebret og at hans farsnavn begynte på bokstaven E.
- Haakon Bøs far må ha vært enten Halvor, Oluf eller Søren som nevnes i 1557/1558 og 1560/1561.

¹⁰ Foring eller gjesteri var betegnelse på en natural- eller pengeytelse fra bønder på Østlandet til kongen eller hans ombudsmenn. Foring bestod opprinnelig i plikt til å ta imot hester til foring, senere ble det til en fast pengeskatt (Norsk historisk leksikon).

¹¹ Riksarkivet. Danske kanselli, skapsaker, skap 9, pakke 351A, legg G.

- I Aasten Horgens etterslekt finnes navnene Biørn, Engebret og Siri. Dette er navn som også finnes i Bø-slekten.
- Aasten Horgen eide også en del gods på Hadeland. Den største parten av dette var i garden Rønnerud i Jevnaker.
- I 1557/1558 var et en Engebret på Rønnerud.
- Vi kan gjette på at Engebret på Bø i 1528 var den samme som Engebret på Rønnerud i 1557/1558, og at han var Aasten Horgens far. Aastens eldste sønn Bjørn overtok Rønnerud, og Bjørn kalte sin elste sønn for Engebret.

Hvis oppstillingen ovenfor er riktig, blir slektsrekken slik:

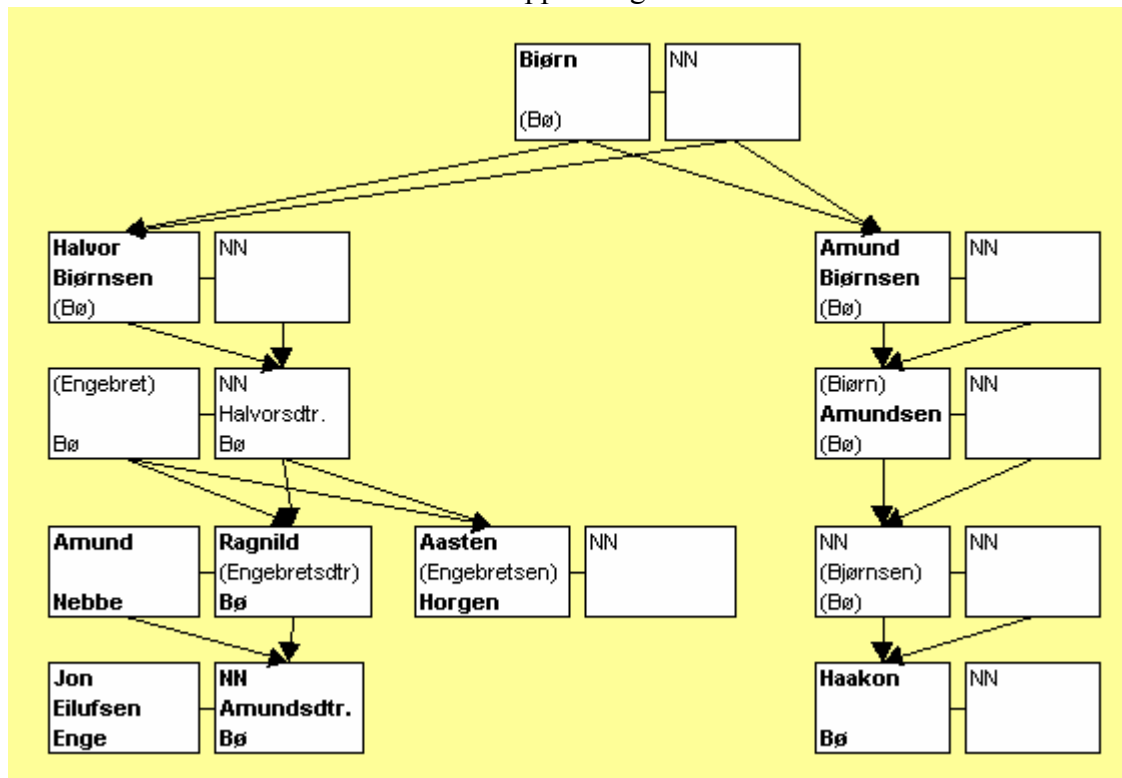
Aasten E(ngebrets) Horgen

Engebret Bø (senere Rønnerud?) og NN Halvorsdtr. Bø

Halvor Biørnsen Bø

Biørn Bø

Grafisk framstilt kan vi forsøke en slik oppstilling:

Engebret og NN Halvorsdtr. Bø

NN Bø var gardbruker på Bø i Gausdal. Han kan ha vært identisk med den **Engebret Bø** som er oppført i gjengjerdsmantallet for 1528.

NN Halvorsdtr. Bø var eier av den ene Bø-garden i Gausdal som hun hadde arvet etter sin far Halvor Biørnsen Bø.

De følgende var antakelig deres barn:

1. Aasten E. Horgen, død ca. 1620-1622 (se eget avsnitt).
2. Ragnild Bø, død før 1598 (se nedenfor).

I gjengjerdsmanntallet for Gudbrandsdalen i 1528 er følgende oppført i listen for Gausdal:¹²
biørn bø   j lod sølff
Engelbrett ibid   j lod sølff

Ragnild Bø ble antakelig født på garden Bø i Gausdal. Hun var gift med Amund Nebbe. De døde begge før 1598. De siste årene de levde, bodde de hos datteren Marit på Segalstad i Ringeby.

Ragnhild og Amund hadde følgende barn:

1. NN Amundsdr. (Sigri?) Bø (se nedenfor).
2. Jacob Amundsen (se nedenfor).
3. Marit Amundsdr. Segalstad (se nedenfor).

22.3.1598 møtte Jon Eilufsen fra Gausdal på tinget på Elstad tingstue i Ringeby. Han hadde på vegne av sin hustru og hennes bror Jacob Amundsen innstevnet Anders Segalstad i Ringeby angående en gard Oppsal i Ringeby av skyld 1 hud 3 skinn. Dette mente Jon Eilufsen var deres rette odel. Siden Jon ikke hadde noen fullmakt fra sin svoger Jacob Amundsen, ble saken utsatt.

Saken ble tatt opp igjen 3.5.1598. Jon Eilufsen la fram en fullmakt fra sin svoger Jacob Amundsen som var datert Oslo 14.4.1598. Videre la han fram en skriftlig tiltale mot Anders Segalstad for 1 hud gods i Oppsal. Dette hadde Anders kjøpt fra Find Jonsen, selv om han visste at Jon og hans svoger hadde arvet dette etter Amund Nebbe. Og siden Anders Segalstads forrige kone Marit døde før hennes far Amund Nebbe, hadde hun ikke arvet noe etter faren. Den gang Moses Stub var fogd var Jon og hans svoger blitt tildømt godset i Oppsal og de hadde mottatt landskyld av garden i 6 år. Men deretter hadde Anders kjøpt 1 hud i garden av Find Hjelle som var helt ubeslektet og ikke hadde noen rett tilgodset. Jon mente han og svogeren burde igjen bli tildømt godset, siden de var de nærmest odelsberettigede. Videre mente Jon at Anders burde betale dem for gardens avling i de 5 årene Anders hadde beholdt godset.

Anders Segalstad svarte at det var vel kjent godset på 1 hud 3 skinn som Jon Eilufsen hadde stevnet ham for hadde tilhørt avdøde Amund Nebbe som hadde pantsatt det til Even Glømmen som var ubeslektet. Videre sa Anders at hans forrige kone Marit var datter av Amund Nebbe og hans kone Ragnild. De var to gamle og syke og ganske skrøpelige folk og aldeles i vanmakt. Derfor hadde Anders forsørget dem og holdt dem i sin kost med stor umake og omkostning, og de døde hjemme hos ham. Etter at godset var utsatt til Even Glømmen, hadde Bersvend Kvikstad i Fron fått ½ hud. Han var gift med Even Glømmens datter. Den andre ½ hud hadde Find Jonsen fått etter sin mor Anne Erichsdr. som hadde arvet det etter sin mor Giøda, som var nevnte Even Glømmens hustru. Anders la fram brever som bevis for at han hadde betalt 6 daler for den ene ½ hud og 7 daler for den andre ½ hud. De øvrige 3 skinn hadde han innløst fra Guttorm Oppsal. Disse 3 skinn hadde nå Jacob Amundsen annammet og tatt i sin hevd. Anders mente at Jon Eilufsen og hans svoger ikke kunne bevise at de var blitt tildømt retten til 1 hud i godset. Det var riktig at de hadde mottatt landskyld og rettigheter av godset i 6 år, men det var fordi han hadde tillatt dem rettighetene til godset hver annen *tuchke* og åremål, og han selv deretter hver annen *tuchke*.

Jon Eilufsen hadde ikke noen dom eller andre dokumenter som kunne bevise at han og svogeren hadde noen rett til 1 hud i godset. Siden Anders kunne bevise at han hadde innløst godset på vegne av sin kone og sine barn fra Even Glømmens rette arvinger, som hadde tatt godset i pant fra Amund Nebbe, og at hans kone var Amund Nebbes datter, kunne ikke retten

---

¹² Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper og jordebøker eldre enn 1570, legg 1.7, folio 29b.

tilkjenne Jon Eilufsen og Jacob Amundsen noen rett til godset. Anders Segalstad ble tilkjent retten til godset inntil han fikk igjen de penger han hadde innløst godset for.

Siden det ikke var noen skriver til stede ved retten, møtte Jon Eilufsen igjen på Elstad tingstue 23.5.1599. Jon mente at han ikke skulle betale Anders Segalstad mer enn det Anders hadde innløst den ½ hud fra Bersvend Kvikstad for. Dette kunne ikke retten på noen måte samtykke i.

6.6.1601 var denne dommen lagt fram for retten da Jon Bø og Andes Segalstad ble forlikte i saken, slik at Jon Bø skulle betale til Anders 12 daler og 2 huder og at Jon deretter skulle overta godset.¹³

NN Amundsdr. Bø (Sigri?)¹⁴ var gift med Jon Eilufsen. Jon kom fra Enger i Gausdal. De de bodde på Enger en tid før Jon klarte å innløse sin kones odelsgods i Bø og de flyttet dit.

De hadde følgende barn:

1. Eiluf Jonsen. Antakelig død ung.
2. Jon Jonsen Bø. Gift med Marit Amundsdr. De hadde barna Eiluf, Erland, Kari, Sigri, Marit, Anne og Ragnhild.

21.8.1603: Makeskifte mellom Jon Eilufsen Bø i Follebu i Gausdal og Jens Sørensen som før bodde på By i Veldre, begge på vegne av sine hustruer. Jens Sørensen og hans hustru Torgun Evensdr. avsto hennes odelsgods 1 hud i garden Bø som brukes av Jon. Derimot avsto Jon Eilufsen sin hustrus odelsgods 1 hud i garden Oppsal i Ringebu. Makeskiftet skulle bestå for deres og deres hustruers levetid.¹⁵

10.11.1629: Kvitteing fra Eiluf og Jon Jonsønner boende på Bø i Gausdal. De hadde hatt 20 skinn gods i garden Bø i pant som tilhørte deres søskenbarn. Deres søskenbarn hadde erhvervet dom for å innløse dette godset som var deres odell, mot at Eiluf og Jon fikk igjen sine 19 riksdaler. Derfor hadde Niels Christensen Lunde på vegne av Amund Jacobsen og Biørn Knudsens hustru betalt disse 19 riksdaler. [Brevet er tatt inn i rettsaken av 13.3.1649 mot Amund og Biørn, se nedenfor].

23.11.1646: Pass fra Anthoni Perger for Eiluf Jonsen som hadde tjent som tømmermann på kobberverket i Telemark. Det attesteres at han hadde skikket og forholdt seg ærlig, trolig, flittig og vel. Han aktet å reise til Gudbrandsdalen og senere tilbake for å fortsette sin tjeneste.¹⁶

16.2.1649: Skjøte fra Hans Eggertsen, borgermester i Christiania, til Eiluf Jonsen på 1 hud jordegods i garden Bø i Gausdal.¹⁷

10.10.1659: Rettsak på Bø i Gausdal. Christen Nielsen Bø hadde stevnet enken Marit Bø og hennes sønn eldste Eiluf Jonsen og øvrige barn fordi hun hevdet å være bygselrådige over halve garden Bø på tross av at hun eide kun 2 ½ hud av totalt 6 huder, mens Christen eide 3 ½ hud. Christen mente å kunne bevise med gamle odelsbrev, kjøpebrev og en gammel kontrakt at Marits avdøde svigerfar gamle Jon Bø ikke eide mer enn 2 huder som han hadde tilpantet seg av sin kones bror Jacob Amundsen og søster Marit Segalstad i Ringebu. Disse tre søsken eide kun 1 ½ hud i Bø. Gamle Jon Bø hadde inntrengt seg på åsetet Bø, som siden var brukt av hans sønn Jon og nå av dennes enke Marit. Christen mente at han som eier av den største

---

¹³ Riksarkivet, Kjeldeskriftavdelingen. Avskrift av dokument tilhørende Per Bø Landheim i Follebu.

¹⁴ I enkelte slektshistoriske artikler er Jon Eilufsens kone oppført med navnet Sigri. Det har ikke vært mulig å finne noen primærkilder som bekrefter dette.

¹⁵ Riksarkivet, Kjeldeskriftavdelingen. Avskrift av dokument tilhørende Per Bø Landheim i Follebu.

¹⁶ Riksarkivet, Kjeldeskriftavdelingen. Avskrift av dokument tilhørende Per Bø Landheim i Follebu.

¹⁷ Riksarkivet, Kjeldeskriftavdelingen. Avskrift av dokument tilhørende Per Bø Landheim i Follebu.

parten i garden skulle vær bygselrådlig over hele garden og følgelig ha rett til å bruke hele garden. Christen Bø la fram følgende dokumenter:

1. Et pantebrev på 2 huder gods i Bø, for 110 riksdaler utstedt til hans avdøde far fra Rasmus Aastensen og Biørn Aastensen i Gran på Hadeland, datert Tuv 1.12.1626.
2. Et pantebrev på 1 hud gods i Bø for 60 riksdaler utstedt til avdøde Niels Lunde fra Eline Hansdtr. Gjefsen, datert Tuv 1.12.1626.
3. Et brev datert Horgen 20.8.1627 som viste at Rasmus Horgen og hans bror hadde mottatt i forhøyelse av pantet med 20 riksdaler, samt Skjøte fra Rasmus Horgen og Biørn Rønnerud datert 23.6.1649.
4. Skjøte fra Peder Pedersen Tuv til Christen Bø på 1 hud gods som hans avdøde mormor Eline Hansdtr. hadde pantsatt, datert 23.6.1649.
5. Skjøte og makeskiftebrev til Christen Bø fra Christiania kapitel på ½ hud gods i Bø, datert 29.3.1655.

I følge disse brever var Christen Bø eier av 3 ½ hud gods i Bø.

Den innstevnte Marit Bø møtte samme med sin svoger Iver Enstad og la fram for retten følgende dokumenter:

1. Kopi av en dom angående 1 hud gods i Oppsal i Ringeby, som Jon Eilufsen da var eier av, datert 22.3.1598.
2. Kontrakt skrevet av Hans Glad, lagmann over Opplandene, datert 21.8.1603, om at Jon Eilufsen mot nevnte 1 hud i Oppsal som Jens Sørensen i Veldre fikk, skulle få 1 hud i Bø.
3. Dom skrevet av lagmann i Oslo Tiøstell Baardsen datert 1. søgne før St. Johannis Baptistæ dag 1598¹⁸ der Jon Eilufsen Bø ble tildømt 1 ½ hud i Bø.
4. Skjøte fra borgermester i Christiania Hans Eggertsen til Eiluf Jonsen på 1 hud i Bø, datert 16.2.1649.

Til sist la Christen Bø fram et av Jon Bøs brever på 1 ½ hud i Bø, som Christens far hadde hatt i pant og som fra ham nå igjen var innløst. Dette mente Christen beviste at motparten ikke var odelsberettiget til annet enn 1 ½ hud i Bø. Brevet var skrevet av lagmann Arild Olufsen på Myre i Ringeby, datert 11.8.1594.

Marit Bø svarte at siden dette brevet nå befant seg hos Christen Bø, måtte flere av hennes brev (som var blitt borte) befinne seg hos ham. Hun sa at hennes avdøde mann hadde levert dem til Christens far, men hadde ikke fått dem tilbake.

Videre hadde Marit innkalt to vitner om den ene hud i Bø som hennes mann hadde makeskiftet til seg mot 1 hud i Oppsal i Ringeby. Halvor Brandstad fra Ringeby vitnet at hans kones morbror Joen Jonsen Romsås ga Jon Bø 1 hud i Bø mot 1 hud i Oppsal. Guttorm Oppsal som nå var bruker av dette godset i Oppsal, vitnet det samme.

Disse dokumenter og vitner viser at Marit Bø og hennes barn var eier av 3 ½ hud i garden Bø. Retten fant det bevist at Christen Bø og Marit Bø eide like mye hver i garden Bø og derfor skulle være bygselrådige over hver sin halvdel.¹⁹

20.7.1661: Supplikk til kongen fra Eiluf Bø i Gausdal med klage over Christen Nielsen Lunde i Gausdal som hadde inntrengt seg i hans odelsgard Bø fordi hans far hadde hadde en part av garden i pant fra noen som var odelsberettiget sammen med Eiluf. Da Christen Bøs far var død hadde Christen krevet bygselrett over hele garden og hadde bygslet bort 7 plasser under garden. Christen hadde tatt seg til rette siden han visste at Eiluf og hans gamle mor var enfoldige folk som ikke forstod seg på lov og rett og ikke hadde midler til å føre noe prosess eller rettergang.

Under er det en påtegnet resolusjon om at fogden skulle se til at det ikke skulle skje klageren noen "gevalt".²⁰

---

¹⁸ 24.6.1598.

¹⁹ Riksarkivet, Kjeldeskriftavdelingen. Avskrift av dokument tilhørende Per Bø Landheim i Follebu.

24.7.1663: Pass fra kaptein over Sør-Gudbrandsdalske kompani Georgius Reichwein der Junger til Eiluf Jonsen Bø fra Gausdal som hadde tjent i hans kompani i 7 år som musketer. Han hadde i alle forhold skikket seg trolig, flittig og vel som det egner seg en ærlig soldat. Han ble nå gitt pass fordi han var dimittert fra tjenesten.²¹

23.5.1671: Skifte på garden Bø i Follebu etter avdøde Jon Jonsen og hans hustru Marit Amundsdr. Deres igjenlevende barn var Eiluf og Erland Jonsønner, Kari, Sigri, Marit, Anne og Ragnild Jonsdøtre, alle fullmyndige. Boets formue var på i alt 185 riksdaler 2 mark og 3 skilling. Døtrene Kari Enstad og Anne var gift. Avdøde Jon Jonsen var odelseier av 2 ½ hud i garden Bø. Videre hadde sønnen Eiluf innløst 1 hud gods i garden. Eiluf var fraværende og ingen visste hvor han oppholdt seg. Derfor ble søsknene enige om at nevnte 1 hud gods skulle gis til broren Erland Jonsen. Av Eilufs arvepart på 38 riksdaler gikk 28 ½ riksdaler med til å dekke hans gjeld, bl.a. en bot for leiermål. Det resterende skulle Erland beholde.²²

14.2.1676 ble det holdt skifte på Bø i Gausdal etter Erland Jonsen som døde uten livsarvinger. Hans søsken var:

- Eiluf Jonsen som for lang tid siden var reist ut av landet og ingen visste hvor han befant seg eller om han var levende eller død
- Karen Jonsdr., gift med Oluf Erichsen Instad
- Sigri Jonsdr.
- Marte Jonsdr.
- Anne Jonsdr., gift med Laurits Olsen Holte
- Randi Jonsdr., gift med Torger Surenflått

Siden Eiluf Jonsen var fraværende, tilfalt garden den eldste søster Kari og hennes mann.²³

2.3.1678: Skjøte fra Ole Erichsen Einstad, Laurits Olufsen Holte, Torger Olufsen Surenflott i Gausdal samt Oluf Biørnsen Fløgstad og Anders Arnesen Gustum i Fåberg med sine hustruers samtykke, til Peder Erlandsen på deres hustruers odel i garden Bø i Gausdal som de hadde arvet etter sine brødre Eiluf og Erland Jonsønner.²⁴

Jacob Amundsen Nebbe. Det er ikke kjent hvor han bodde. Han var gift, men hennes navn er ikke kjent.

Jacob og hans kone hadde følgende barn:

1. Amund Jacobsen Egge. Han var på Brannli i Follebu i 1627 og på Egge på Ringerike i 1649.
2. Berit Jacobsdr. Hammerhaug. Gift med Biørn Knudsen. De var på Brannli i Follebu i 1627 og Hammerhaug i 1649.

13.1.1627: Pantebrev fra Amund Jacobsen og Biørn Knudsen, begge boende på Brannli i Follebu til Niels Christensen Lunde og hans hustru Apelone Haagensdr. i Follebu på 60 riksdaler og 10 sold godt frøkorn mot brukelig pant i 20 kalvskinn gods i garden Bø i Follebu som var deres odelsgoods for 30 år beregnet fra 1627 og til 1657.

Påtegning 5.11.1654: Christen Nielsen kvitterer at Ellef Jonsen hadde betalt ham "hundre og halvtiende" riksdaler.²⁵

---

²⁰ Riksarkivet, Kjeldeskriftavdelingen. Avskrift av dokument tilhørende Per Bø Landheim i Follebu.

²¹ Riksarkivet, Kjeldeskriftavdelingen. Avskrift av dokument tilhørende Per Bø Landheim i Follebu.

²² Riksarkivet, Kjeldeskriftavdelingen. Avskrift av dokument tilhørende Per Bø Landheim i Follebu.

²³ Riksarkivet, Kjeldeskriftavdelingen. Avskrift av dokument tilhørende Per Bø Landheim i Follebu.

²⁴ Riksarkivet, Kjeldeskriftavdelingen. Avskrift av dokument tilhørende Per Bø Landheim i Follebu.

²⁵ Riksarkivet, Kjeldeskriftavdelingen. Avskrift av dokument tilhørende Per Bø Landheim i Follebu.

7.8.1627: Pantebrev fra Amund Brannli og Biørn Knudsen på vegne av sin hustru til Niels Christensen Lunde. Det vises til tidligere pantebrev på 60 riksdaler og 10 sold korn mot pant i 20 skinn odelsgoods i Bø. De hadde nå mottatt ytterligere 10 riksdaler og pantesummen ble forhøyet. Niels Christensen hadde lovet Amund Jacobsen å bruke plassen Halvardsrud i 10 år.²⁶

13.3.1649: Rettsak på tinget i Gausdal. Amund Jacobsen Egge på Ringerike stevnet Apelone Haagensdtr. Lunde og hennes eldste sønn Christen Nielsen for 20 skinn gods i garden Bø i Follebu i Gausdal. Dette hadde avdøde Niels Lunde hatt i pant fra Amund og hans søster, Biørn Hammerhaugs kvinne. Amund mente at det var innført i pantebrevet et større beløp en det Niels Lunde hadde fått. Amund ønsket å innløse godset igjen for den opprinnelige sum. Apelone Haagensdtr. møtte og protesterte mot denne grove beskyldning. Hun la fram pantebrevet av 13.1.1624 og det andre pantebrevet av 7.8.1627. På det siste brevet hadde Niels Lunde senere skrevet at de senere hadde mottatt korn, penger og annet til betaling av skatter og rettigheter og annet, til sammen 29 ½ daler. Sammen med det øvrige ble dette totalt 109 ½ daler. Dette stemte med det som var innført i skiftebrevet etter Niels Christensen datert Lunde 24.10.1638. Videre la Apelone fram et brev datert 10.11.1629 fra Eiluf og Jon Bø på 19 riksdaler som hennes mann hadde levert dem på vegne av Amund Jacobsen og Biørn Knudsen [Se ovenfor]. Dette mente hun også måtte betales før godset kunne innløses. Til sist la Christen Nielsen fram et annet pantebrev datert 27.6.1648 om at Biørn Hammershaug hadde mottatt fra ham 2 riksdaler og 1 sold korn mot pant i hans kvinnes part av de 20 skinn i Bø. Biørn nektet for at han hadde mottatt dette. Dessuten var dette brevet mot Amund Jacobsens vilje, og kunne ikke tas hensyn til.

Amund Jacobsen og Biørn Knudsen med sin hustru Berit erkjente framfor retten at de frastod seg og sine arvinger det nevnte gods på 20 skinn i Bø til Eiluf Jonsen Bø og hans arvinger som også var odelsbåren til dette, slik at han skulle ha fullmakt til å innløse godset og siden beholde som sin odel og åsete.

Retten kjennelse var at i henhold til de framlagte dokumenter skulle Apelone Haagensdtr. og hennes arvinger fortsatt beholde de 20 skinn gods i de 8 årene som gjenstod av den opprinnelige pantetiden på 30 år. Deretter skulle Eiluf Jonsen kunne innløse godset. Når det gjaldt de 19 riksdaler som var betalt til Eiluf og Jon Bø, tolket retten det slik at disse måtte være innbefattet i de 29 ½ daler som pantet var forhøyet med, siden Niels Lunde ikke hadde skrevet noe særskilt om de 19 riksdaler.²⁷

Marit Amundsdr. Segalstad døde før 1598. Hun var gift med Anders Segalstad i Ringeby. De hadde barn, men det er ikke kjent hvor mange og hva de het.

Anders Segalstad er oppført i følgende skattelister:

- Landskatt 1612-1613.
- Landskatt 1618.
- Landskatt 1620.
- Bygningsskatt 1621.

Halvor Biørnsen Bø

Halvor Biørnsen Bø var gardbruker på garden Bø i Gausdal. Han levde antakelig på slutten av 1400-tallet.

²⁶ Riksarkivet, Kjeldeskriftavdelingen. Avskrift av dokument tilhørende Per Bø Landheim i Follebu.

²⁷ Riksarkivet, Kjeldeskriftavdelingen. Avskrift av dokument tilhørende Per Bø Landheim i Follebu.

Det er ikke kjent hvem Halvor var gift med og hvor mange barn de hadde. Men de hadde antakelig ingen sønner. Garden ble overtatt av en datter og hennes mann:

1. NN Halvorsdr. Bø (se ovenfor). Hun var antakelig gift med Engebret Bø som er nevnt i 1528.

23.1.1580 var Aasten Horgen [fra Gran på Hadeland] innstevnet for Oslo lagting av Haakon Bø [i Gausdal] fordi det ikke hadde gått rett for seg da det ble skiftet mellom Amund Biørnsen (Haakons oldefar) og Halvor Biørnsen. (Saken er gjengitt tidligere i artikkelen).

Biørn Bø

Biørn Bø var gardbruker på Bø i Gausdal på 1400-tallet

Det er ikke kjent hvem han var gift med. To sønner er kjent:

1. Amund Biørnsen Bø. Amund var antakelig far til den Biørn Bø som er oppført i gjengjerdsmantallet av 1528.²⁸ Amund var farfars far til Haakon Bø.
2. Halvor Biørnsen Bø.

Eldre brukere på Bø

I et dokument fra 1333 som det er bevart en avskrift av på Bø i Gausdal omtales en **Halvar Bø** som brukte garden den gang.²⁹ Det er ikke usannsynlig at han var en av forfedrene til Biørn Bø, siden Biørn hadde en sønn med samme navn. Men det må i så fall ha vært flere generasjoner i mellom dem.

*

Mulig slektsforbindelse til Rønnerud

Aasten Horgen eide størsteparten av garden Rønnerud i Jevnaker. Hans sønn Biørn overtok denne garden. Biørns eldste sønn het Engebret. Dette kan tyde på en slektsforbindelse tilbake til **Engebret Rønnerud** som er nevnt i lensregnskapene for 1560-1561. Som anført ovenfor, er det en teoretisk mulighet for at Engebret Rønnerud var far til Aasten Horgen, og at Engebret tidligere bodde på Bø i Gausdal. Hvis dette ikke er riktig, kan det eventuelt være mulig at Engebret Rønnerud var Aasten Horgens svigerfar.

I lensregnskapene for Akershus len 1560-1561 finnes følgende innført under sakefall, Hadeland fogderi.³⁰

- *xx daler j koo Aff peder wirestadt for hannd stack Enngelbrett Rønnerudt v kniffsting vdi sin Egenn gardt*
- *iiij daler j koo Aff Enngelbrett Rønnerud for it kast och for hanndt hug peder wirestadt mett enn øxe*

*

²⁸ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper og jordebøker eldre enn 1570, legg 1.7, folio 29b.

²⁹ Riksarkivet, Kjeldeskriftavdelingen. Avskrift av dokument tilhørende Per Bø Landheim i Follebu. Dokumentet er også publisert på trykk i Diplomatarium Norvegicum bind VIII, nr. 93.

³⁰ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper for 1570, østnorske len, legg 4.1, side 91.

NN Aastensen Tuv

NN Aastensen Tuv må ha vært en sønn av Aasten Horgen. Han var antakelig identisk med den **Rolf Tuv** som nevnes i et dokument fra 1593. NN Aastensen var gift med Eline Hansdtr. Tuv. Hun var enke i 1606, kanskje allerede i 1599, og hennes mann døde følgelig før det. Hun bodde på Tuv i 1606. I 1626 oppgis det at hun bodde på Gjefsen.

To døtre er kjent:

1. Magdalene (Rolfsdtr.?) Tuv (se nedenfor).
2. Anne (Rolfsdtr.?) Gjefsen (se nedenfor).

Det er ikke kjent hva fornavnet til NN Aastensen Tuv var. I rettsaken i 1606 omtales en Jorgrim Tuv som i tidligere tider hadde bodd på Tuv (før 1580). I Oslo og Hamar bispedømmes jordebok fra 1574-1577 nevnes en Oluf Tuv som var kirkeverge.³¹ I et dokument fra 10.12.1593 nevnes Rolf Tuv.³² Siden broren Biørn Aastensen Rønnerud hadde en sønn som ble kalt Rolf, er det sannsynlig at Rolf Tuv var identisk med Aasten Horgens tredje sønn.

10.12.1593 møtte Torsten Sørensen, sogneprest til Gran og kannik til Hamar, på tinget og ba om vitnesbyrd om sin svigermor³³ *Vy efftterschreffne ..... Orstenn Horgenn, ... Rolff Thuf .... sorne Lauffredis mendt paa Halandt .....*

5.10.1606: Rettsak mellom oppsitterne på gardene Jorstad, Forten og Hilden på den ene side og Eline Tuv og hennes barn på den annen side. Striden stod om et skogsområde som ble brukt felles mellom deres gardar. Saken var også behandlet i en åstedsrettsak i 1605. Vitner fortalte at det omstridte stykke skog var i Christen Munchs³⁴ tid fradømt fra *Jorgrim Tuff*. Eline la fram et tingsvitne-brev som hun hadde erhvervet, datert 6.10.1599.³⁵

1612-1613, 1613-1614, 1614-1615: Betaling av landskatt. Det oppgis at Eline Tuv eide følgende gods:³⁶ Tuv 3 pund, Gjefsen 1 pund, Ulven 1 pund, Skøyen ½ pund, Bjella ½ pund, Rakkestad 1 pund, Setrang 3 fjerdingar.

1618, 1620, 1622, 1623: Betaling av landskatt. Det oppgis at Eline Tuv eide følgende gods:³⁷ Tuv 3 pund, Gjefsen 1 pund, Ulven 1 pund, Skøyen ½ pund, Bjella ½ pund, Setrang 3 fjerdingar.

1.12.1626: Pantebrev fra Eline Hansdtr. Gjefsen (eller Tuv) i Gran til Niels Lunde i Gausdal. Dette er referert i en rettsak om garden Bø 10.10.1659:³⁸

Jlige maade indgaff itt Pantebreff paa En Huud Goedtz i for^{ne}: Bøe for Thridsindtziuffue Richsdaller Vdsteed Thill S: Niels Lunde, aff Ellin Hansdaatter paa Gieffsen, samme breff Daterit Thue den 1. Decembris 1626.

(Samtidig ble det skrevet et pantebrev fra brødrene Rasmus Aastensen og Biørn Aastensen på 2 huder i garden Bø).

³¹ Kjeldeskriftfondet: "Norske kyrkjelege jordebøker etter reformasjonen. Oslo og Hamar bispedømmes jordebok 1574-1577", side 188.

³² Riksarkivets diplomsamling, overført fra Danmarks Rigsarkiv i 1937, XXVIII, 11, Danske Selskabs papirbrev. Se også artikkel av Frank Stenslie i Årbok for Hadeland 1993 side 91-101.

³³ Riksarkivets diplomsamling, overført fra Danmarks Rigsarkiv i 1937, XXVIII, 11, Danske Selskabs papirbrev.

³⁴ Christen Munch er nevnt en rekke ganger i Nils Stubs opptegetninger fra Oslo lagting, siste gang i live 27.6.1578, 22.1.1580 framgår det at han da var død.

³⁵ Riksarkivets diplomsamling.

³⁶ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 31.5, 34.3, 36.8.

³⁷ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 49.3, 55.6, 62.3, 66.3.

³⁸ Riksarkivet, Kjeldeskriftavdelingen. Avskrift av dokument tilhørende Per Bø Landheim i Follebu.

Magdalene Tuv

Magdalene (Rolfsdtr.?) Tuv var gift med Peder Jensen Tuv som var lensmann i Gran og gardbruker på Tuv. I en rettsak 23.3.1652 oppgis det at Peder Tuv var død.³⁹ Magdalene bodde på Gjefsen i Gran i 1652 og fortsatt i 1655, men i 1656 ble det opplyst at hun hadde flyttet til Hedmarken.

Tre barn er kjent:

1. Peder Pedersen Tuv. Han bodde på Tuv i 1649.
2. Rønnaug Pedersdtr. Gjefsen. En datter av Magdalene var gift med Søren Hansen som bodde på Gjefsen. Søren var lagtingskriver for Oppland lagting. Rønnaug var i 1644 eier av 1 skippund gods i garden Bjella i Gran. I 1661 var Rasmus Sørensen eier av det samme godset. Rønnaug var følgelig gift med Søren Hansen og de hadde sønnen Rasmus Sørensen.⁴⁰
3. Christen Pedersen. Han tjente på *Hammer gaard* på Hedmarken i 1655 og 1656.

1624, 1625, 1626, 1627: Betaling av landskatt, Peder Tuv ble oppgitt å eie følgende gods:⁴¹ Tuv 3 pund, Skjervum 1 fjerding, Dile 4 lispund, Bjella 1 fjerding, Haldum ½ pund.

1628: Betaling av landskatt, Peder Jensen Tuv ble oppgitt å eie følgende gods:⁴² Tuv 3 pund, Skjervum ½ pund, Dile 4 lispund, Bjella ½ pund, Grefsrud ½ pund, B.....[?] 1 pund, Ulven ½ pund.

1629: Betaling av landskatt, Peder Tuv ble oppgitt å eie følgende gods:⁴³ Tuv 3 pund, Bjella 15 lispund, Skjervum ½ pund, Dile 4 lispund, Vien ½ pund [skal vel være Ulven], *Gronn* 4 sold, Ellefsrud 4 lispund, *Kourud* ½ pund, Knarud 4 lispund.

Videre er Peder Tuv oppført i forskjellige skattelister med noe varierende oppgaver over odelsgoods.

I fogdens regnskaper finnes følgende om Peder Jensen Tuv:

- 7.1.1624, Peder Jensen Tuv nevnt som lensmann i Gran.⁴⁴
- 1627-1628, Peder Tuv og Niels Gjefsen betalte førstebygsel av plassen Kongelv.⁴⁵
- 30.4.1631, Peder Jensen Tuv nevnt som lensmann i Gran.⁴⁶
- 1636-1637, Peder Tuv betalte førstebygsel av garden vestre Gjefsen.⁴⁷
- 1636-1637, lensmann Peder Tuv mottok betaling for fangehold.⁴⁸
- 5.5.1636, Peder Jensen Tuv nevnt som lensmann i Gran.⁴⁹
- 1637-1638, lensmann Peder Tuv mottok betaling for fangehold.⁵⁰
- 11.11.1637, Peder Tuv nevnt som lensmann i Gran.⁵¹
- 1640-1641, lensmann Peder Tuv mottok betaling for fangehold.⁵²
- 16.5.1640, 31.8.1640 og 12.5.1641, Peder Tuv nevnt som lensmann i Gran.⁵³

³⁹ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tinbok nr. 1, folio 55b.

⁴⁰ Et forbehold: denne Rasmus Sørensen kan eventuelt ha vært identisk med rådmann i Christiania Rasmus Sørensen som neppe tilhørte slekten på Gran.

⁴¹ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 70.1, 74.1, 78.1, 82.6.

⁴² Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 89.1.

⁴³ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 96.1.

⁴⁴ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 65.6, vedlegg til fogderegnskap 1623-624.

⁴⁵ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 81.7.

⁴⁶ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 100.3.

⁴⁷ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 227.7.

⁴⁸ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 127.7.

⁴⁹ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 127.7.

⁵⁰ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 132.7.

⁵¹ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 132.7, vedlegg.

⁵² Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 151.2.

- 12.5.1641, Peder Tuv nevnt som lensmann i Gran.⁵⁴
- 1643-1644, Peder Tuv betalte holding for plassen Kongeliv.⁵⁵

På Norsk folkemuseum er det bevart en albertavle som stammer fra Grinaker kirke i Gran. Den har en inskripsjon om at den var bekostet i 1627 av bl.a. Peder Jensen Tuv.⁵⁶

I en skatteliste for betaling av rostjeneste i 1644 oppgis det at Peder Pedersen var eier av 1 ½ skippund gods i Tuv og ½ skippund i Stadum, videre at Rønnaug Pedersdtr. var eier av 1 skippund gods i Bjella.⁵⁷

23.6.1649: Skjøte fra Peder Pedersen Tuv og søsteren Rønnaug Pedersdtr. til Christen Nielsen Lunde på 1 hud odels gods i garden Bø i Gausdal. Dette hadde deres mormor avdøde Eline Hansdtr. Tuv pantsatt til Niels Lunde i Gausdal. Peder og søsteren avsto all sin odelsrett til Christen Lunde.⁵⁸ (Skjøtet er også referert i en rettsak om garden Bø 10.10.1659).

23.3.1652 hadde Magdalene Gjefsen ved sin fullmektig Søren Hansen innstevnet Povel Morstad for tinget i Gran for 6 riksdaler som han hadde lånt av avdøde Peder Tuv for 6 år siden. Povel Morstad møtte og benektet gjelden. De pengene han hadde lånt av Peder Tuv hadde han betalt tilbake mens Peder fortsatt levde. Han mente Magdalene burde føre bevis for sitt krav, enten ved skiftebrevet etter hennes avdøde husband, eller andre brev, hvis ikke forlangte han å ble frikjent. Rettens kjennelse var at siden Magdalene, enke etter avdøde Peder Tuv ikke kunne føre noen bevis for sitt krav, ble Povel Morstad frikjent.⁵⁹

23.3.1652 hadde Magdalene Gjefsen ved sin fullmektig Søren Hansen innstevnet Anders Jorstad for tinget i Gran for et sølvbelte av verdi 10 riksdaler samt et sølvkjede som hun hadde lånt ut til ham. Dette hadde kommet bort, og Anders hadde ikke kunnet skaffe det tilbake. Hun forlangte at Anders måtte levere tilbake beltet og kjedet, eller betale erstatning for disse. Lars Andersen Jorstad møtte på vegne av sin far og tilstod at faren hadde lånt sølvbeltet og ikke kunne føre bevis for at det var levert tilbake. Men sølvkjedet nektet han for vite noe om. Videre sa Lars at Magdalene Gjefsen var skyldig 5 riksdaler til hans far, som han hadde lånt ut til avdøde Peder Tuv. Rettens kjennelse var at Anders Jorstad skulle igjen skaffe til veie sølvbeltet og sølvkjedet eller betale erstatning for disse til Magdalene Gjefsen. Angående kravet på 5 riksdaler, måtte det stevnes som en egen sak.⁶⁰

12.9.1652 hadde Søren Hansen på vegne av sin svigermor Magdalene Gjefsen innstevnet Hans Langland for tinget i Gran angående en stue i Mjønval.⁶¹

Søffren hansenn paa geffsenn, paa sinn Wærmoders Magdelenne geffsens weigne, efter hiembsteffne tiltaller Hans Langeland, boende i Mionneuoldenn, paa Hadeland, for en Stue der sammestetz hans sig vill tilholde for Ejendomb, huilcken Stue forbeme^{te} Magdelene gieffsen schall haffue kiøft aff Sl: Jacob Eggertsen. Indsteffnte Hans langeland møtte i Retten och Suarede, at haffde hun kiøft dend, da kunde hun och beholde den der med vaare de forligte.

⁵³ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 151.2, vedlegg nr. 1, 2 og 6.

⁵⁴ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 157.2.

⁵⁵ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 170.7.

⁵⁶ Årbok for Hadeland 1977, side 49: "Innskrifter med personnavn fra Hadelands gamle kirker" av Bernt C. Lange.

⁵⁷ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 179.4.

⁵⁸ Riksarkivet, Kjeldeskriftavdelingen. Avskrift av dokument tilhørende Per Bø Landheim i Follebu.

⁵⁹ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 1, folio 54b.

⁶⁰ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 1, folio 55a.

⁶¹ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 2, folio 31a.

26.6.1654 hadde Guri Oren i Jevnaker innstevnet Anders Vien og Erich Espen for tinget i Gran for å ha avbrent et gjerde på hennes eiendom Narverud. De innstevnte møtte og tilstod at de hadde hugget ned og brent gjerdet, men påstod at de hadde blitt bedt om å gjøre det av deres landherre Magdalene Gjefsen ved hennes svigersønn Søren Hansen, lagtingskriver på Hedmarken.⁶²

9.7.1655 hadde skredder Christen Torgersen på Bragernes innstevnet Endre Skjervum i Ål i Gran prestegjeld for tinget i Gran for 1 pund tunge mel eller malt landskyld som Endre skulle ha levert til Christen skredder på vegne av Christen Pedersen. Christen Torgersen mente Endre straks måtte betale. Christen Torgersen la fram for retten et udatert skriv fra Christen Pedersen om at landskylden skulle betales til Christen Torgersen. Videre la han fram et skriv fra Christen Pedersen Tuv, datert Gjefsen 14.1.1649 og et tredje skriv fra Christen Pedersen datert *Hammer gaard* 15.1.1655.

Endre Skjervum påstod at han hadde betalt landskylden til Christen Pedersen og kunne føre vitner på det, nemlig Christens Pedersens mor Magdalene Gjefsen og Oluf Helgesen Sørum. Saken ble utsatt for at Endre Skjervum skulle kunne stevne Christen Pedersen for å høre vitnenes forklaring.⁶³

Saken ble tatt opp igjen 27.9.1656. Christen Torgersen, skredder og borger i Christiania og bosatt på Bragernes igjen leverte sin stevning mot Endre Skjervum. Endre møtte og påstod at han hadde betalt landskylden for 6 år siden til Christen Pedersen som nå tjener på *Hammer gaard* på Hedmarken. Som vitne var innkalt Christen Pedersens mor Magdalene Gjefsen. Hun fortalte at hun hadde vært til stede hjemme på Gjefsen da Endre hadde betalt 6 riksdaler til hennes sønn Christen. Christen hadde sagt til Endre at han egentlig skulle ha betalt til Christen skredder. Endre svarte at han ville betale til "eder som landherre er". Som vitne møtte også Oluf Helgesen Sørum som for 6 år siden tjente på Gjefsen og var til stede da Endre hadde betalt til Christen Pedersen. Retten fant det bevist at Endre Skjervum hadde betalt, og at Christen Torgersen måtte søke sin fordring hos Christen Pedersen.⁶⁴

Kommentar: Christen Pedersen var tydeligvis eier av en part i garden Skjervum. Dette hadde tidligere tilhørt faren Peder Jensen Tuv, og før det morfarens far Aasten Horgen.

4.7.1656 hadde Torsten Gundersen Teiterud i Gran innstevnet Magdalene Gjefsen for tinget i Gran for en ubetalt gjeld på 11 riksdaler. Torstens fullmektig la fram for retten en skrivelse fra Magdalene vedrørende de 11 riksdaler, datert Gjefsen 13.4.1653. Salmaker Gregers Jensen møtte på Magdalene Gjefsens vegne og la fram en kvittering fra Torsten Teiterud på at han hadde mottatt 5 riksdaler, datert 6.2.1654. Gregers Jensen lovet at det resterende beløp ville bli betalt. Rettens avgjørelse av at de ikke kunne avsi noen dom over Magdalene Gjefsen siden hun hadde flyttet fra Hadeland og nå bodde på Hedmarken. I følge loven måtte saken bringes for retten der hun nå bodde.⁶⁵

Anne Gjefsen

Anne (Rolfsdtr.?) Gjefsen er oppført på Gjefsen i Gran i 1624, 1625 og 1626. Anne var antakelig gift med Niels Christensen Gjefsen. De flyttet fra Gjefsen en gang mellom 1632 og 1636. Det er ikke kjent om de hadde noen barn.

⁶² Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 3, folio 79b.

⁶³ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 4, folio 7a.

⁶⁴ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 4, folio 26a.

⁶⁵ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 4, folio 72b.

Anne Gjefsen var eier av omtrent halvdelen av det gods som tidligere hadde tilhørt Eline Hansdtr. Tuv. Det øvrige godset etter Eline tilhørte Magdalenes mann Peder Jensen Tuv. Eline og hennes mann (Rolf?) hadde følgende to døtre, Magdalene og Anne. Senere er Niels Christensen Gjefsen oppført i skattemønstre med det samme godset som Anne. Det må antas at Anne ble gift med Niels omkring 1627.

1624, 1625, 1626: Betaling av landskatt, Anne Gjefsen ble oppgitt å eie følgende gods:⁶⁶ Gjefsen 1 pund, Ulven 1 pund 1 fjerding, Skøyen ½ pund, Setrang 15 lispund, Bjella 1 fjerding.

1627: Betaling av landskatt, Niels Gjefsen ble oppgitt å eie følgende gods:⁶⁷ Gjefsen 1 pund, Ulven 1 pund 1 fjerding, Skøyen ½ pund, Setrang 15 lispund, Bjella 1 fjerding.

1628, 1629, 1630, 1631, 1632: Betaling av landskatt, Niels Christensen Gjefsen ble oppgitt å eie følgende gods:⁶⁸ Gjefsen 1 pund, Ulven ½ pund, Skøyen ½ pund, Setrang 15 lispund, Haldum ½ pund, Rakkestad 1 ½ pund.

1633: Betaling av landskatt, Niels Gjefsen ble oppgitt å eie følgende gods:⁶⁹ Gjefsen 1 pund, Ulven 1 pund, Setrang 3 fjerding, Skiaker ½ pund, Haldum ½ pund.

I fogdens regnskaper finnes følgende om Niels Christensen Gjefsen:

- 1627-1628, Peder Tuv og Niels Gjefsen betalte førstebyggesel av plassen Kongelva.⁷⁰
- 1628-1629, Niels Christensen Gjefsen betalte førstebyggesel av 2 skippund krongods i garden Gjefsen. Gardparten var ganske "ringe" og var "fordervet og misfulgt" av forrige leilending.⁷¹ (Dette var vestre Gjefsen som tidligere var brukt av Peder).
- 1631-1632, Niels vestre Gjefsen betalte holding for ½ pund rugmel og 1 pund malt krongods og ½ pund rugmel i Presthage som brukes under garden.⁷² (I 1636-1637 betalte Peder Tuv førstebyggesel for vestre Gjefsen).

*

Biørn Aastensen Rønnerud

Biørn Aastensen Rønnerud ble født omkring 1575. I en rettsak i 1656 ble det oppgitt at han var over 80 år. I en annen rettsak i 1661 ble det oppgitt at han var 50 år, men det må være helt feil. Biørn var gardbruker på Rønnerud i Jevnaker. Han er nevnt på Horgen i Gran i 1609 og første gang på Rønnerud i en jordebok for 1616-1617. Han er nevnt siste gang som vitne i en rettsak 14.10.1661. Fra og med 1661 oppføres sønnene Aasten og Rolf som brukere av garden. Det er ikke kjent hvem Biørn var gift med.

Barn som er kjent:

1. Engebret Biørnsen Olum, født ca. 1615 (se nedenfor).
2. NN Biørnsdtr. Ensrud (se nedenfor).
3. Aasten Biørnsen Rønnerud, født ca. 1626 (se nedenfor).
4. Rolf Biørnsen Kvelsrudhagen, født ca. 1634 (se nedenfor).

⁶⁶ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 70.1, 74.1, 78.1.

⁶⁷ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 82.6.

⁶⁸ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 89.1 96.1, 101.4, 106.4, 110.3.

⁶⁹ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 115.2.

⁷⁰ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 81.7.

⁷¹ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 87.5.

⁷² Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 105.3.

I 1609 ble Mons Hilden og Biørn Horgen innstevnet for Oslo lagting for ubetalt gjeld til Hans Bockholt.⁷³

I lensrenskapene finnes følgende om Biørn Rønnerud:

- 1616-1617, jordebok: Biørn Rønnerud er oppført som leilending. Det ble oppgitt at garden *byggis aff bønder*, dvs. garden var eid av bønder som hadde bygselrett.⁷⁴
- Fra og med 1616-1617 til og med 1634 er Biørn oppført i skatteliste som leilending på Rønnerud.
- 1624, betaling av landskatt:⁷⁵
Biørnn Rønnerud
Ehr eigende udj same gaard Miell __ ij phd __ xv dal.
wdj Ollim Miell __ j phd __ ij dlr
- 1625, betaling av landskatt:⁷⁶
Biørnn Rønnerud
Eigendis i samme gard Miell __ ij phd __ xv dr
wdj Olim Miell __ j phd __ ij dr
- 1626, betaling av landskatt:⁷⁷
Biørnn Rønnerud
Ehr eigennde wdj samme gaard Miell ij __ phd __ xv dr
Wdj Ollimb Miell __ j phd __ ij dr
- 1627, betaling av landskatt:⁷⁸
Biørnn Rønnerud
Er Eigennde wdj samme gaard Miell ij phd __ xv dr
wdj Olim Miell j phd __ ij dr
- 1628, betaling av landskatt:⁷⁹
Biørnn Rønnerud er eigende
ibd _____ ij pund
wdj Ollim _____ j pund
- 1629, betaling av landskatt:⁸⁰
Biørnn Rønnerud
Er Eigennde i Samme Gaard ij pd __ xv dlr
Wdj Ennsrud ij phd _____ xv dlr
Vdj Ollimb Malt j frg _____ iij ortt
Vdj Schierffuen Miell j frg _____ iij ortt
- 1630-1631, fogderegnskap, sakefall: Biørn Rønnerud ble ilagt bot for ikke å ha møtt etter å ha blitt stevnet for retten:⁸¹
Biørn Rønnerud, for enn Rigens Steffning handn iche møtte, Huor med handn Lougligenn vaar Citerit, bleff thildøpt 8 Ørt: och 13 mr, ehr P. _____ vj dlr j ort
- 1630-1631, fogderegnskap, sakefall: Biørn Rønnerud ble ilagt bot for ikke å ha møtt etter å ha blitt stevnet for retten:⁸²
Biørn Rønnerud for ehn Rigens Steffning handn iche Møtte huormet handn lougligen waahr Citterit, bleff derforre thillfunden att bøde 8 Ørttu: och 13 m Sølff, ehr penge _____ vij dlr j ort

⁷³ Kjeldeskriftfondet: "Oslo lagtingsprotokoll nr. II-VII 1608-1616" side 86.

⁷⁴ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 40.1.

⁷⁵ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 70.1.

⁷⁶ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 74.1.

⁷⁷ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 78.1.

⁷⁸ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 82.6.

⁷⁹ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 89.1.

⁸⁰ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 96.1.

⁸¹ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 100.3.

⁸² Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 105.3.

- 1632-1633, fogderegnskap, sakefall: Biørn Rønnerud ble ilagt bot for ikke å overholdt sin skyssferds plikt.⁸³
Biørnn Rønnerud, for thrende Schiudsferd hand haffuer Siddet offuerhørrig, Thildømpt for huer gang 2 m S: - ehr Pendinngē _____ iij dlr
- 1635, landskatt:⁸⁴
*Biørnn Rønnerud ehr Eigennde:
wdj Samme Gaard _____ ij pd j fring
wdj Endtzrud _____ j pd*
- 1637-1638, landskatt:⁸⁵
*Biørnn Rønnerud, ehr Eigende
wdj Samme Gaard _____ j pund j fring
wdj Ensrud _____ j pund*
- 1639-1640, fogderegnskap, sakefall: Biørn Rønnerud og flere andre bønder ble ilagt bot for ulovlig tømmerhugst:⁸⁶
*Efftersom Nogle Bønnder Imoed konngl. Mayts Naadigste Breff och forbud haffr sig tilfordristidt adt hugge Saugthømmer udj Hadelantz Schoffue ved Ran liggende, da er de derfaare thildømbt adt Bøede deris Segdt. Och paa hanns konngl. Mayts. Naadigste behaug ehr met dennem epter deris Effne och formuffue affsohndt Saa Epterschreffne Olluff Nordbye |: med sinn Søschen :| Joen Opperud, Thomas Thouffueruud, Lauridz Daell, Øestenn Igulsruud, Pouell och Elling Soegen, Lauridz wanng, Knud Quelsruud, Biørnn Rønnerud, Guldr. Edt, Arne Moe, och Throels Wanngh, haffuer Enn huer for Slig deris forseelse, affsohndt for 6.5.4. Eller 3 dlr. Ligesom deris Raad och formuffue haffuer werridt, |: dog derforuden ehr Erich Marching, Throls Berumb, Alff Liuffnes och Jørgenn Agedall, som gandsche Er forarmidt, Item Olluff Anndersøn Nøchlebye, som er Bortdragidt fra Hadelannd, hoes huilche Inndtet er at beekomme I Nogen Maader :| Och Beløber in allis som for^{ne}: Bønder wdgiffuit haffr
Penngē _____ lxiiij dlr.*
- 1640, unionsskatt:⁸⁷
*Biørn Rønnerud er Eigende
wdj Samme gaard ij pund j fring
wdj Ensrud j pund*
- 1645, koppskatt:⁸⁸ *Biørn Rønnerud for sig sinn quinde 2 piger j dreng - ij m 4 s*
- 1657, kvegskatt:⁸⁹
*Biørn Rønnerud
fæh _____ xxvij støcher
Hester _____ vj
Gieder _____ xvj
Søffuer _____ xij
Suin _____ iiij*
- 1660-1661, offiserskatt:⁹⁰ *Biørn Rønnerud j m*

I tillegg til det ovenstående er Biørn Rønnerud oppført i en rekke forskjellige skattelister mellom 1616 og 1661.

⁸³ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 109.6.

⁸⁴ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 123.3.

⁸⁵ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 133.6.

⁸⁶ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 145.2.

⁸⁷ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 151.6.

⁸⁸ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 185.7.

⁸⁹ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 244.3.

⁹⁰ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 257.5.

1.12.1626: Pantebrev fra Rasmus Aastensen og Biørn Aastensen i Gran til Niels Lunde i Gausdal. Dette er referert i en rettsak om garden Bø 10.10.1659:⁹¹

Noch indgaff for^{ne}: Christen Bø itt Panttebreff paa Thoe Huuder Goedtz i Bøe, for Jtt Hundrede och Thj Rdr: Wdsteed Thill Hans S: fader aff Rasmus Øestensen och Biørn Øestensen i Grans Prestegieldt paa Haadeland, samme Breff Daterit Thue den 1. Decembris Anno 1626.

20.8.1627 ble dette pantet forhøyet. Brevet er referert i samme rettsak:

Noch itt breff Daterit Horgen den 20 Augusti, Anno 1627. Huorudj meldis, att forsk^{ne}: Rasmus Horgen med sin Broder Haffuer annammit Vdj forhøyelsens Pant Thiuffue Rdlr. paa offuersch^{ne}: Tho Huuder Goedtz i Bøe.

I 1637 ble det inngått en kontrakt mellom Biørn Rønnerud og sognepresten i Jevnaker herr Torchel om bruken av Ulsrud i Jevnaker. Dette er omtalt 4.7.1683 da det ble holdt åstedssak på Ulsrud. Povel Tostensen, borger og innvåner i Christiania, på vegne av Halsten Erichsen Trandum hadde stevnet sognepresten i Jevnaker Anders Hansen Paust fordi han uten tillatelse hadde tatt i bruk en kornbråte som citanten mente tilhørte hans eiendom Ulsrud. Ulsrud ble brukt av Halsten Trandums landbonde Aasten Rønnerud.⁹²

I april 1649 sendte Biørn Rønnerud en supplikk⁹³ til stattholderen og klaget på Hans Knudsen og hans store krav om lanskyld for garden Rønnerud:⁹⁴

23.6.1649: Skjøte fra Rasmus Horgen og Biørn Rønnerud til Christen Nielsen Bø på deres part i garden Bø i Gausdal. Dette er referert i en rettsak om garden Bø 10.10.1659:⁹⁵

Jtem loed Oplese for^{ne}: Rasmus Horgen och Biørn Rønnerud Dieris fuldkommen Schøde och kjøbtebreff, Vdsteed Thill bem^{tt}: Christen Nielsen Bø, och Daterit den 23. Juny 1649.

15.4.1656 møtte Biørn Rønnerud som vitne i en åstedssak mellom Hauger og Toso i Jevnaker:⁹⁶ ..... *Da frembstoed for Reten, Biørn Rønnerud i for^{ne}: Jeffnaggers prestegield boende som berette at were offr 80 Aar gamell, och der i Jeffnagger Sogen opføedt .....*

15.2.1665: Halsten Erichsen Trandum boende på Eidskog i Vinger prestegjeld lot opplese for tinget på Granvollen på Hadeland et odelsskjøtebrev utgitt av Biørn Aastensen Rønnerud på Hadeland:⁹⁷

Halsten Erichsen Trandum boende paa Edsschuffuen vdi Vingers Prestegield loed for Retten oplese edt odels schiøde Breff vdgiffuet aff Børn Aarstensen Raannerud her paa hadeland melder paa ij schippd Tunge som ehr Rønnerud och det kjøfft for 205 Rdr effter videre Same schiøde Breffs Indhold aff dato Christianie d 9 Martj 1663 vnder full forzegling, huor Imoed ej giordis Nogen moed Sigelse

Engebret Biørnsen Olum

Engebret Biørnsen Olum ble født ca. 1615 på Rønnerud i Jevnaker. Han var gardbruker på Olum i Jevnaker. Han er nevnt første gang i ei skatteliste for 1644. Året før var Ragnild oppført på Olum. Engebret er oppført på Olum ved manntallet i 1664, oppgitt å være 49 år.

⁹¹ Riksarkivet, Kjeldeskriftavdelingen. Avskrift av dokument tilhørende Per Bø Landheim i Follebu.

⁹² Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 22, folio 25b osv.

⁹³ Supplikk: bøneskrift, klageskrift, normalt stilet til kongen (Norsk historisk leksikon).

⁹⁴ "Stattholderskabets Extraktprotokoll af Supplicationer og Resolutioner 1642-1650", trykt utgave Riksarkivet (1906), bind 2, hefte 2, side 195.

⁹⁵ Riksarkivet, Kjeldeskriftavdelingen. Avskrift av dokument tilhørende Per Bø Landheim i Follebu.

⁹⁶ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 4, folio 59a.

⁹⁷ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 12, folio 3b.

Engebret døde etter 30.9.1697 da han vitnet i en rettsak, men før 27.7.1705 da det ble opplyst at han var død. Det er ikke kjent hvem Engebret var gift med.

Barn som er kjent:

1. Johannes, født ca. 1652. Hos faren, 12 år ved manntallet i 1664.
2. Tore Engebretsen Olum, født ca. 1657, død 1747 (se nedenfor).
3. Ole Engebretsen. Han møtte på vegne av faren i en rettsak i 1689.

Engebret kan også ha vært far til Ingebor Engebretsdtr. Olum. Hun var gift med Halvor Lagsen Olum og de hadde en sønn Lage Halvorsen. Det ble holdt skifte etter Halvor 8.8.1721.⁹⁸

Fra og med 1638 til og med 1643 er en kvinne med navn Ragnil oppført i skattematene som leilending på Olum. Hun var utvilsomt enke etter en tidligere bruker. Grunnen til at Engebret overtok er ikke kjent. Det er mulig at Engebret ble gift med enken Ragnild, men det er også mulig at hun var en eldre kvinne som avsto bygselen av garden til ham. En tredje mulighet er at Engebret ble gift med hennes datter. Engebret var i allefall gift i 1645, da han betalte koppskatt for sin kvinne. Hvis Engebret var gift med enken Ragnild er det slett ikke sikkert at det var hun som var mor til hans barn. Sønnen Johannes ble født 7 år senere, så det er fullt mulig at Engebret kan ha ble gift på nytt i mellomtiden.

I lensregnskapene finnes følgende om Engebret Olum:

- Engebret Olum er oppført som leilending på Olum fra og med 1644.
- 1645, koppskatt:⁹⁹
Engebr: Olim for sig sin quinde och pige - j m
- 1657, kvegskatt:¹⁰⁰

I fortegnelsen over halvgarder finnes:

Engebret Ollimb

fæh _____ xviiij støcher

Hester _____ v

Søffuer _____ xiiij

Suin _____ iij

I fortegnelsen over ødegarder finnes:

Engebret Ollimb

fæh _____ iij støcher

Hester _____ j

Søffuer _____ v

Engebret Olum er oppført som lagrettsmann på mante tingmøter på Hadeland, første gang 22.6.1652 og siste gang 23.4.1691.

4.7.1656 ble Engebret Olum sammen med lensmannen og en annen lagrettsmann valgt til å representere allmuen i Jevnaker ved hyldningen av prins Christian i Christiania.¹⁰¹

I matrikkelen for 1661 finnes følgende om garden vestre Olum i Jevnaker:¹⁰²

Ollimb Som Engebret boer Schylder j schp j fjr

thil Tholleff hoens arffuinger iij fjr

thil Olluff thruelsen i Vinger Sogen aff Itt Engeland kaldis Ollumb j schp

Tholleff Hoens arffuinger Byger

Føder hester 2, kiør 6, vngfe 3, Søffr 6

⁹⁸ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, skifteprotokoll, nr. 5, folio 445b.

⁹⁹ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 185.7.

¹⁰⁰ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper Akershus len, legg 244.3.

¹⁰¹ "Aktstykker til de norske stændermøders historie 1548-1661", bind 2, side 519.

¹⁰² Riksarkivet. Matrikler 1661, Oppland, bind 6, folio 1038a.

Samtidig er Engebret også oppført på mellom-Olum:¹⁰³

Ollimb Som Engebret Bruger Schylder j schipd

thil Engebret Nerstad¹⁰⁴ j fjr

thil Christen Michelsens arfgr j fjr

Byger huer Sit

Føder hester 1, kiør 3, vngfe 2, Søffr 4

24.6.1661 ble Engebret Olum og tre andre fra Jevnaker valgt som almuens utsending til hyldningen av kong Fredrich 3. i Christiania.¹⁰⁵

I amtsregnskapene er Engebret Olum oppført som leilending både på havgarden Olum og ødegarden Olum fra og med 1661.¹⁰⁶

I matrikkelen for 1665 finnes følgende om vestre Olum i Jevnaker:¹⁰⁷

Vester Ollim Engebret schylder 3 fjr t:

Olim Engel: j schippd

Tolleff Hoens arffr: iij fjr: tunge

Halsteen Trandum j schippd: tunge

hver bøger Sitt

Effter beretning føder kiør 9, hester 3, ungfæ 5, Søffr 10, gieder 8

Samtidig finnes også følgende på mellom-Olum:¹⁰⁸

Ollum Engebret bruger Schylder j pd: tunge

Ingebret Nerstad paa Ringerige j fjr:

Christen Michelsøns arffvinger j fjr: tunge

hver bøger Sitt

Effter angiffvelse føeder kiør 3, hester 1, ungfæ 3, Søfr 4.

Selv om de er oppført som to separate bruk i matrikkelen ble de nok brukt sammen. Ved manntallet i 1665 ble det oppgitt at Engebret brukte Olum som var på 5 fjerdinge, og det er jo begge brukene til sammen.

22.3.1667 var Engebret Olum stevnet for tinget av fogden fordi han hadde latt utsende to budstikker i bygda.¹⁰⁹

8.7.1680 ble det holdt åstedsrettsak ved Katnosa i Jevnaker. Blant de mange som vitnet i saken var Engebret Olum:¹¹⁰ ..... *Iligemaade same daug [10.10.1679] waar hos Engebret Ollumb, En gamel mand, weed 70 aar, Profuer och tilstaar at hand vaar barnfød paa Rønnerud* .....

4.7.1683 ble det holdt åstedsrettsak på Ulsrud i Jevnaker. Povel Tostensen, borger og innvåner i Christiania, på vegne av Halsten Erichsen Trandum hadde stevnet sognepresten i Jevnaker Anders Hansen Paust fordi han uten tillatelse hadde tatt i bruk en kornbråte som citanten mente tilhørte hans eiendom Ulsrud. Ulsrud ble brukt av Halsten Trandums landbonde Aasten Rønnerud. Blant de vitner som var innkalt var Engebret Olum:¹¹¹ ..... *Engebrit Ollum som*

¹⁰³ Riksarkivet. Matrikler 1661, Oppland, bind 6, folio 1040a.

¹⁰⁴ Engebret Haraldsen Nærstad på Ringerike, født ca. 1590, død ca. 1668.

¹⁰⁵ "Aktstykker til de norske stændermøders historie 1548-1661", bind 3, side 156.

¹⁰⁶ Riksarkivet. Rentekammeret, amtsregnskaper, Landkommisariatet, legg 5.1.

¹⁰⁷ Riksarkivet. Matrikler 1665, Oppland, bind 16, folio 161b.

¹⁰⁸ Riksarkivet. Matrikler 1665, Oppland, bind 16, folio 165b.

¹⁰⁹ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 14, folio 5b.

¹¹⁰ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 20, folio 23b.

¹¹¹ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 22, folio 25b.

ogsaa af Halsten trandem var inCiterit Profuer saalunde at hans fader Biørn Rønnerud fulte med liaa och Rifue det som nu omtuistis, norden for Bechen til Wlsrud, oc kiente sin Ejendom nord udj det berig som kaltis Hannæ Knæ, huor aldfare Vejen Imellum Vlrsrud och quelsrud er ligende .....

31.10.1685 ble det holdt skifte etter Aasten Biørnsen Rønnerud i Jevnaker. Han etterlot seg en sønn og tre døtre. .... *dend afdødes broder Engebrecht Olum nerwerende .....*¹¹²

10.3.1697: Testamente fra Engebret Biørnsen Olum til hans sønn Tore Engebretsen Olum og hans kone Goro Brynildsdr. på alle hans eiendeler mot at de forsørger ham for hans livstid og sørger for hans begravelse.¹¹³

30.9.1697 ble det holdt åstedsrettsak på Opperud i Jevnaker. Striden dreide seg om et england kalt Dølengen. Blant de vitner som var innkalt var Engebret Olum:¹¹⁴ .... *Engebret Olum aars 90, der bechiender, at udj 70 aars tid, kand hand mindes at Døle Engen haver ligget under Houger .....*

27.7.1705 var en rekke gardbrukere i Jevnaker innstevnet for tinget av Gunder Sørensen for ubetalt gjeld. Blant disse var Tore Olum på vegne av sin avdøde far Engebret Olum.¹¹⁵

Tore Engebretsen Olum ble født ca. 1662 på garden Olum i Jevnaker. Han overtok som gardbruker på Olum etter sin far. Tore døde på Olum og ble begravet 3.11.1747, oppgitt å være 90 år. Det er noe uvisst hvor gammel Tore var, da han vitnet i en rettsak i 1712 ble det oppgitt at han var 50 år, i 1714 ble det oppgitt at han var 56 år og i 1722 oppgis 60 år. Tore hadde 13 barn, og han var omkring 77 år da den yngste ble født!

Goro Brynildsdr. Olum ble født ca. 1662 på garden Kårstad i Jevnaker. Hun var datter av Brynild Joensen Kårstad. Goro døde på Olum og ble begravet 30.1.1722, oppgitt å være 60 år.

Tore og Goro hadde følgende barn:

1. Erich Toresen Olum, født ca. 1689, død 1770.
2. Mari Toresdr. Delin, født ca. 1692, død 1761.
3. Barbro Toresdr. Røste, født ca. 1695, død 1748.
4. Rønnaug Toresdr. Enger, født ca. 1698, død 1773.
5. Christopher Toresen Bjellum, født ca. 1704, død 1742.
6. Giertrud Toresdr. Olum, født ca. 1706, død 1764.
7. Engebret Toresen Hotvet, født ca. 1707.
8. Brynild Toresen Ulven, født ca. 1711.

Tore ble trolovet 12.7.1722 og gift 2. gang 13.10.1722 med Mari Alfsdr. Enger. Mari ble født på Enger i Jevnaker. Hun var datter av Alf Gulsen Enger og hans første kone. For øvrig var Tores datter Rønnaug gift med Maris bror Ole Alfsen, og Tores sønn Engebret var gift med Maris søster Anne!

Tore og Mari hadde følgende barn:

9. Goro Toresdr. Halvorsrudstuen, døpt 19.9.1723, død 1770.
10. Kari Toresdr. Volla, døpt 10.1.1726, død 1795.
11. Anne Toresdr. Linstad., døpt 14.3.1728.

¹¹² Statsarkivet Hamar. Toten, Vardal og Biri sorenskriverembete, skifteprotokoll nr. 2, folio 279b.

¹¹³ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, pantebok nr. 2, folio 25a, tinglyst 12.3.1697.

¹¹⁴ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 35, folio 75b.

¹¹⁵ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 40, folio 39a.

12. Anders Toresen Halvorsrud, døpt 26.11.1730, død 1811.

13. Alf Toresen Lerberg, døpt 1.3.1739, død 1793.

Mari Alfsdtr. ble gift 2. gang 14.11.1752 med Povel Tostensen Halvorsrud. De hadde ingen barn. Povel kom opprinnelig fra Bleken i Gran. Mari døde på Halvorsrud i 1771.

30.3.1722 ble det holdt skifte på vestre Olum i Jevnaker etter avdøde Guro Brynildsdtr.¹¹⁶
Innledningen til skiftet lyder som følger:

Schiftebref paserit paa Vestre Olim i Jefnagers Sougn paa Hadeland effter afgangne Sl: qvinde Guro Brynildsdaatter.

Niels Wisløf kongelig May^{is}: Sorenskrifver ofver Hadeland Land og Valdres Samt Jens og Peder Greftegraf, ædsorne som vurderings Mænd, Giør vidterlig at Anno Christi 1722 d: 30te Marty, vare vj forsamlede paa væstre Olim udj Jefnagers Sougn paa Hadeland, der til den Ende at forfadtte It Retferdigt arfve og dehling effter afgangne Sl: qvinde Guro Brynildsdaatter, Imellem hendis effterladte og nu Igien lefvende Egtemand Tore Engebrets: og begge deris sammen auflede og I lifveverende 8te Børn hvor af er 4re Sønner og 4re Døttre, Eldste Søn Erich Toresen Soldat fyldmyndig tilsteede, 2^{den} Søn Christopher 18 aar gl:, 3^{die} Søn Engebret 15 år gaml:, 4de Søn Brynild 11 aar gaml:, 5te Daatteren Marj Toresdaatter Gifft med Svend Helgesen Dehlen, og er hun tilstede, 6te Daatter Barbroe 27 aar gamel, 7de Daatter Rønnoug 24 aar gamel, 8de og yngste daatter Giertrud Toresdaatter 16 aar gamel. Enchemanden forbemelte Tore Engebretsen self Nerverendes med alle sine Børn Saa og velsom ofververendes Bøygdelensmanden Olle Borch.

12.12.1747 ble det holdt skifte på vestre Olum i Jevnaker etter avdøde Tore Engebretsen.¹¹⁷
Innledningen lyder som følger:

Et Skifte brev paseret paa gaarden væstere Olim udj Jefnagers Præstegiæld paa hadeland efter Tore Engebretsen den 12te Decembr: 1747 -

Helle Juel Wisløff kongelig maistets Cancellie Raad og Soren Skriver over Hadeland Land og Walders, Tillig med de tvende Vorderings mænd Lage Olim og Morten Gaarsrud giør vitterligt at Anno 1747 den 12te Decembr var mand for Samlet paa gaarden Olim udi Jefnagers Præstegiæld paa Hadelan beligende, for Samestedes at Rigestere og Vurdere hvis opsideren paa samme gaard Tore Engebretsen Olim sig kand have efterladt, til et lovligt paafølgende Arve Skifte og deling imellem bemelte Salige mand Tore Engebretsen effterlatte Enche Maren Alvsdatter, og den Salige mands baade udi første Egte Skab med afdøde Goro Brynildsdatter avlede 4re Sønner og 4re Dattre nemlig første Søn Erich Toresen Olim for længst myndig ved skifteræten, 2^{den} Søn Christopher Toresen død og udi ægteskabet med hans effterlatte Enche Hellebor Olsdatter efterlatt sig 2de Sønner og en datter, Elste Søn Abraham Christophersen 8te aar gammel, 2^{den} Søn Christopher Christophersen 5 aar gammel, Datteren Groe Christophersdatter 10 aar gammel paa hvilche børns veigne var til stæde deres moder Hellebor Olsdatter, 3de Søn Engebret Toresen myndig fraværende og ved Bragnes Sig opholdende, 4de Søn Brynild Toresen Ulven tilstæde, og for længst myndig, første og Eldste Datter Maren Toresdatter gift med Svend Helgesen Dælen begge for Skifte Retten tilstæde, 2^{den} Datter Barbroe Torgersdatter [!] gift med Elling Helgesen Røste bege for Skifte Rættten nærværende, 3^{die} datter Rønoug Toresdatter gift med Olle Alvsen Enger af hvilche Manden var tilstæde, 4de og yngste Datter Giertrud Toresdatter Enche efter Christian Christiansen Engerstuen ej tilstæde og udi siste ægteskab med Enchen Maren Olsdatter avlet 2de Sønner og 3de Datter Nemlig første og Elste Søn Anders Toresen 16 aar gammel tilstæde, 2^{den} Søn Alv Toresen Som 9 aar gammel første og elste datter Goro Toresdatter 24 aar gammel ugift

¹¹⁶ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, skifteprotokoll nr. 5, folio 519a.

¹¹⁷ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, skifteprotokoll nr. 7, folio 135a.

tilstæde.- 2^{den} datter Karen Toresdatter 21 aar gammel ugift tilstæde 3de og yngste Datter Anne Toresdatter lige ledes ugift tilstæde.- Enchen var tilstæde.

NN Biørnsdtr. Ensrud

NN Biørnsdtr. Ensrud var gift med Lars Henningsen Ensrud. Han ble født ca. 1612 på Frøysli i Lunner.¹¹⁸ Lars var gardbruker på Ensrud i Gran. Han er oppført på Ensrud ved manntallet i 1664, 52 år, i 1665, 64 år [!] og i 1666, 54 år. I en rettsak i 1656 der Laurits vitnet framgår det at han var skysskaffer.

Barn som er kjent:

1. Gulbrand Larsen, født ca. 1638. Han var 26 år ved manntallet i 1664 og 27 år i 1665.
2. Henning Larsen Ensrud, født ca. 1641 (se nedenfor).

4.7.1683 ble det holdt åstedsrettsak på Ulsrud i Jevnaker. Povel Tostensen, borger og innvåner i Christiania, på vegne av Halsten Erichsen Trandum hadde stevnet sognepresten i Jevnaker Anders Hansen Paust fordi han uten tillatelse hadde tatt i bruk en "kornbråte" som citanten mente tilhørte hans eiendom Ulsrud. Ulsrud ble brukt av Halsten Trandums landbonde Aasten Rønnerud. Blant de vitner som var innkalt var Laurits Henningsen Ensrud som sa han var født på Frøysli i Jevnaker. For 50 år siden kom han til sin svigerfar Biørn Rønnerud som den tid brukte Ulsrud og hadde vært med Engebret Olum å slå gress på det omtvistede kornbråte som da var slåtteland.¹¹⁹

Henning Larsen Ensrud ble født ca. 1641 på Ensrud i Gran. Han ble oppgitt å være 23 år ved manntallet i 1664 og 24 år i 1665. Han overtok som gardbruker på Ensrud i Gran etter sin far. Hans døde etter 25.11.1693 men før 3.4.1696.

Barn som er kjent:

1. Hans Henningsen Drøvdal. Han var gift med Kari Erichsdtr. Drøvdal. De hadde sønnen Henning Hansen Ensrud.

9.3.1694 lot Hans Henningsen Ensrud tinglyse på tinget i Gran en bygselseddel han hadde fått fra assistentråd Jørgen Philipsen på halvparten i garden Ensrud av skyld 1 skippund tunge, som hans far hadde avstått for ham, datert 25.11.1693.¹²⁰

13.7.1696 lot Hans Henningsen Ensrud tinglyse på tinget i Gran en bygselseddel han hadde fått fra assistentråd Jørgen Philipsen på 1 skippund i garden Ensrud som hans far hadde brukt og fradøde, datert 3.4.1696.¹²¹

10.3.1712: Skjøte fra krigsbokholder Cornelius Griflou til Hans Henningsen Ensrud på garden Ensrud i Gran.¹²²

6.12.1716: Kontrakt mellom Hans Henningsen Ensrud og hans svoger korporal Peder Bertelsen Lysen. Peder skulle bruke garden Drøvdal der Hans eide 11 2/3 lispund gods som var arv etter hans svigerfar Erich Olsen Drøvdal, mot at Peder betalte 8 riksdaler årlig. Hans

---

¹¹⁸ I en rettsak 5.5.1660 vitnet Iver Frøysli, Lars Ensrud og Ole Bjellum som sa de var født på Frøysli og at deres far var Henning Frøysli.

¹¹⁹ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 23, folio 25.

¹²⁰ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 33, folio 13a.

¹²¹ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 34, folio 45b.

¹²² Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, pantebok nr. 4, folio 244b, tinglyst 30.3.1712.

forpliktet seg til å betale alle ekstraordinære kongelige kontribusjoner [skatter] av garden. Om Hans skulle ønske å ta i bruk sitt gods selv, skulle avtale sies opp ett år i forveien.¹²³

20.1.1722: Skjøte fra Peder Bertelsen Drøvdal med samtykke fra sin kone Mari Olsdtr. til hans kones stedatters mann Hans Henningsen Ensrud på sin part garden Drøvdal i Gran som kalles *Søfdejordet*. Dette hadde Mari Olsdtr. arvet etter sin første mann avdøde Erich Olsen i henhold til skifte av 29.8.1713.¹²⁴

20.11.1725: Skjøte fra Hans Henningsen Drøvdal med samtykke fra sin kone Kari Erichsdtr. til sønnen Henning Hansen Ensrud og hans kone Marte Monsdtr. på garden Ensrud i Gran.¹²⁵

Aasten Biørnsen Rønnerud

Aasten Biørnsen Rønnerud ble født ca. 1626 og døde i 1685. Ved manntallet i 1664 er han oppført som gardbruker på Rønnerud i Jevnaker, oppgitt å være 38 år. Aasten var gift med Mari Andersdtr.

Aasten og Mari hadde følgende barn:

1. Aase Aastensdtr., død før 31.10.1685. Hun var gift og hadde en sønn og en datter.
2. Anna Aastensdtr.
3. Poul Aastensen Rønnerud (se nedenfor).
4. Ellen Aastensdtr. Hun var umyndig ved skiftet etter faren 31.10.1685.

23.3.1652 hadde Søffren Madtzenn som tidligere tjente hos Jacob Eggertsen rådmann i Christiania innstevnet Aasten Rønnerud for tinget på Granvollen i Gran. Han krevde regress hos Østen for en del gjenstander som han hadde måtte betale Jacob Eggersten for. Retten krevde at Søffren måtte skaffe til veie bevis for sitt krav før saken kunne behandles.¹²⁶

24.6.1661 var Aasten Rønnerud en av 12 lagrettsmenn som valgte Jevnakers utsendinger til hyldningen av kong Fredrich 3. i Christiania.¹²⁷

I matrikkelen av 1661 er Aasten og Rolf oppført som brukere på garden Rønnerud. De fattiges hus i Christiania eide 1 ½ skippund og Halsten Trandum eide ½ skippund i garden.¹²⁸

I amtsregnskapene er Aasten og Rolf oppført som brukere på Rønnerud fra 1661¹²⁹ og til og med 1665¹³⁰, deretter er Aasten oppført alene.

I matrikkelen av 1665 er Aasten oppført som bruker av garden Rønnerud. Garden var på 1 ½ pund med underliggende engeland Ulsrud på ½ pund. Eier av hele garden var Halsten Trandum i Solør. Garden kunne føde 12 kuer, 4 hester, 6 ungfø, 16 sauer og 12 geiter.¹³¹

22.3.1667 ble Aasten Rønnerud utnevnt på tinget til å være skysskaffer i Jevnaker.¹³²

¹²³ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, pantebok nr. 5, folio 16a, tinglyst 25.7.1716.

¹²⁴ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, pantebok nr. 5, folio 224b, tinglyst 21.3.1722.

¹²⁵ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, pantebok nr. 5, folio 431a, tinglyst 21.3.1727.

¹²⁶ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 1, folio 49a.

¹²⁷ "Aktstykker til de norske stændermøders historie 1548-1661", bind 3, side 156.

¹²⁸ Riksarkivet. Matrikler 1661, Oppland, bind 6, folio 1033b.

¹²⁹ Riksarkivet. Rentekammeret, amtsregnskaper, Landkommisariatet, legg 5.1.

¹³⁰ Riksarkivet. Rentekammeret, amtsregnskaper, Landkommisariatet, legg 30.2.

¹³¹ Riksarkivet. Matrikler 1665, Oppland, bind 16, folio 152a.

¹³² Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 14, folio 6a.

15.8.1667 ble det videreført en sak for tinget i Lunner mot Berte Frågått for signeri¹³³ og annet bedrageri mot en rekke personer i bygda. Blant de som hadde klaget på henne var Aasten Rønnerud. De hadde avtalt at hun skulle hjelpe hans sønn som hadde "den fallende syke" [epilepsi] og hadde mottatt i betaling 4 riksdaler, ei voksen geit og en halv voksen bukk med mere. Hun hadde lovet å gjøre gutten god til Sankt Hans. Hun hadde sagt det var "troll" hos gutten, og at hun kunne få trollet vekk fra ham. Intet hadde skjedd, og Aasten klaget på hennes bedrageri. Retten fant saken så vanskelig, og siden den klart kvalifiserte til dødstraff, overlot de saken til lagmannen for avgjørelse.¹³⁴

25.10.1680 vitne Aasten Rønnerud i en rettsak i Jevnaker. Det oppgis at Aasten var prestens medhjelper.¹³⁵

18.10.1682 hadde Povel Tostensen, innvåner og handelsmann i Christiania på vegne av seg selv og sin svigerfar Halsten Erichsen innstevnet Guttorm Kveldrud for tinget i Jevnaker for ulovlig tømmerhugst på deres eiendom garden Løken. Blant de vitner som var innkalt var Aasten Rønnerud. Han var syk, og hans kone Mari Andersdtr. møtte på hans vegne.¹³⁶

31.10.1685 ble det holdt skifte etter Aasten Biørnsen Rønnerud i Jevnaker. Han etterlot seg en sønn og tre døtre. Den avdøde bror Engebret Olum var tilstede. Foruten ordinære bruksgjenstander eide boet 13 kuer, 1 okse, 7 kvier, 3 svin, 11 geiter, 5 voksne sauer, 5 ungsauer og 3 hester. Aastens kone levde fortsatt [hennes navn oppgis ikke]. Eldste barn var Aase Aastensdtr. Hun var død og hadde etterlatt seg en sønn og en datter. Andre barn var Anna Aastensdtr. Sønnen Poul Aastensen var gift. Datteren Ellen Aastensdtr. var umyndig.¹³⁷

Poul Aastensen Rønnerud overtok som gardbruker på Rønnerud i Jevnaker. Han ble gift før 31.10.1685 med Anne Pedersdtr.

Barn som er kjent:

1. Aasten, født ca. 1680. Han var 1 år gammel i 1689.

3.6.1689 ble det holdt besiktigelse av ryttergarden Rønnerud i Jevnaker. Bruker av garden var Poul Aastensen og eier var Halsten Trandums arvinger samt en part tilhørende Jevnaker kirke. På garden kunne det fødes 10 kuer, 5 ungfø, 4 hester, 14 sauer og geiter og 3 svin. Paul hadde en sønn Aasten som var 1 år gammel.¹³⁸

14.7.1697 hadde Torgrim Oren innstevnet Poul Aastensen Rønnerud fordi han:

1. etter mange tilbud ikke ville avstå garden Rønnerud som Torgrim hadde kjøpt
2. fordi han "dumdristig" hadde tatt i bruk det ene skippund i garden som han ikke hadde bygselrådighet til
3. at han skulle svare ham omkostning for sine "ubillige utflukter" i denne prosess
4. å høre de vitner som var innstevnet

Poul Rønnerud møtte ikke og saken ble utsatt til neste ting.¹³⁹

Saken ble tatt opp igjen 28.7.1687. Torgrim Oren la fram for retten et skjøte fra Bendt Winge på garden Rønnerud, datert 23.9.1696. Videre la han fram et skjøte fra Biørn Aastensen

¹³³ Signeri: Magi kunne være både skadegjørende og helbredende. Det som vanligvis kalles "hvit magi", altså den helbredende og ikke skadegjørende kalles *signeri*. (Definisjoner i Gunnar W. Knudsens bok "Trolldomsprosessene på Østlandet").

¹³⁴ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 14, folio 52b.

¹³⁵ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 20, folio 43b.

¹³⁶ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 22, folio 53a.

¹³⁷ Statsarkivet Hamar. Toten, Vardal og Biri sorenskriverembete, skifteprotokoll nr. 2, folio 279b.

¹³⁸ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 28, folio 43b.

¹³⁹ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 35, folio 47b.

Rønnerud til Halsten Trandum og hans arvinger, datert 9.3.1663. Retten spurte Poul Aastensen Rønnerud om han var lovlig frasagt fra garden Rønnerud av Torgrim Oren. Til det svarte han ja. Som vitner hadde Torgrim innkalt Povel Brattval og Sevald Kårstad. De hadde vært med Torgrim da han tilbød Poul Rønnerud at dersom han ville fravike garden Rønnerud, ville han skaffe ham garden Enger eller ett pund i garden Oren for bygsel.

Lars Madsen møtte på vegne av Poul Rønnerud og la fram for retten en supplikk til stiftsamtamannen at ingen måtte trenge ham fra garden Rønnerud, med påtegnet resolusjon av 5.5.1697. Videre hevdet Lars Madsen at Poul to ganger hadde tilbudt Torgrim 350 riksdaler for garden. Lars Madsen tilbød igjen disse pengene, men Torgrim svarte nei.

Retten kjennelsen ble at siden Biørn Rønnerud ved skjøte av 9.6.1663 i levende live med sine barns samtykke hadde solgt garden Rønnerud til avdøde Halsten Trandum, og Bent Winge på vegne av sin kone siden hadde arvet garden og den hadde i 34 år upåtalet tilhørt Halsten Trandum og vært ut av Rønnerud-slektens eie, så skulle Bent Winges skjøte være gyldig og Poul Aastensen Rønnerud være pliktig til å forlate garden til første faredag. Videre skulle Torgrim Oren være forpliktet til å bygsle det omtalte ett pund i garden Oren til Poul Aastensen.¹⁴⁰

14.3.1698 hadde Giord Andersen i Christiania innstevnet Poul Rønnerud for tinget i Jevnaker for en gjeld på 109 riksdaler 3 mark 19 skilling. Poul møtte ikke.¹⁴¹

Saken ble tatt opp igjen 21.3.1698. På Poul Rønneruds vegne møtte hans hustru Anne Pedersdtr. Hun vedsto at den framlagte regning var riktig. Poul ble dømt til å betale sin gjeld innen 3 uker.¹⁴²

19.12.1698: Kontrakt mellom Torgrim Iversen Oren og Poul Aastensen Rønnerud i Jevnaker. Torgrim lovet å betale Poul for hans påboende gard Rønnerud (som Torgrim hadde kjøpt av Bendt Winge i Christiania) 60 riksdaler mot at han avstår garden. Poul skulle bruke garden i året 1699, men deretter fraflytte garden. Poul lovte at all den uenighet og trette som hadde vært mellom dem skulle være død og maktesløs, videre at han ville selge garden og godvillig flytte derfra i 1699.¹⁴³

Rolf Biørnsen Kvelsrudhagen

Rolf Biørnsen Kvelsrudhagen ble født ca. 1634. Fra 1661 og til 1665 drev han garden Rønnerud sammen med broren Aasten men bodde på Vang i 1663. I 1663 er han nevnt som skysskaffer i Jevnaker. Ved manntallet i 1664 er han oppført som gardbruker på Vang, oppgitt å være 30 år. I 1673 bodde han på Rønnerudeie (plassen Ulsrud), i 1683 på Brattvaleie og i 1684 og senere på Kvelsrud eller Kvelsrudhagen.

Det er ikke kjent hvem Rolf var gift med. En sønn er kjent:

1. Truls Rolfsen Haugen, født ca. 1663, død 1743. Han vitnet i en rettsak 5.9.1712 der han opplyste at han var 41 år og at han var født på Rønnerudeie. Da han vitnet i en rettsak 14.8.1720 sa han at han var 47 år og at han for 30 år siden hadde tjent i 5 år hos sin farbror Engebret Olum.¹⁴⁴

I amtsregnskapene er Aasten og Rolf oppført som brukere på Rønnerud fra 1661¹⁴⁵ og til og med 1665¹⁴⁶, deretter er Aasten oppført alene.

¹⁴⁰ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 35, folio 50b.

¹⁴¹ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 36 folio 20a.

¹⁴² Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 36, folio 21a.

¹⁴³ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, pantebok nr. 3, folio 159b, tinglyst 18.3.1700.

¹⁴⁴ Begge disse rettsakene er gjengitt i sin helhet i kapittelet om Engebret Biørnsen Olum.

¹⁴⁵ Riksarkivet. Rentekammeret, amtsregnskaper, Landkommissariatet, legg 5.1.

10.11.1663 ble det på tinget på Granvollen kunngjort en kongelig forordning om innrettelse av gjestgiverier på beleilige steder. I Jevnaker på grensen mot Ringerike skulle det være gjestgiveri hos Laurits Vang og Rolf Vang skulle være skysskaffer.¹⁴⁷

5.3.1673 var Rolf Åsen, før boende på Vang, innstevnet for tinget på Granvollen sammen med mange andre fra Jevnaker for ubetalt gjeld til avdøde lagmann Vitikind Huus.¹⁴⁸

I juni 1673 var Rolf Vang, nå boende på Rønnerud, innstevnet for tinget i Jevnaker sammen med mange andre for ubetalt gjeld til Jørgen Lauritsen Bjerke i Hole på Ringerike.¹⁴⁹

4.7.1683 ble det holdt åstedsrettsak på Ulsrud i Jevnaker. Povel Tostensen, borger og innvåner i Christiania, på vegne av Halsten Erichsen Trandum hadde stevnet sognepresten i Jevnaker Anders Hansen Paust fordi han uten tillatelse hadde tatt i bruk en kornbråte som citanten mente tilhørte hans eiendom Ulsrud. Ulsrud ble brukt av Halsten Trandums landbonde Aasten Rønnerud. Blant de vitner som var innkalt var Rolf Biørnsen på Brattvaleie. Han hadde tidligere bodd i 6 år på Ulsrud for 20 år siden.¹⁵⁰

18.1.1684 var Rolf Biørnsen Kvelsrud innstevnet for tinget i Jevnaker for å fortelle hva han visste om et arrestbeslag i en del avling på nedre Vang. Rolf fortalte at da han hadde kommet dit for å treske, var låven brutt opp.¹⁵¹

18.7.1692 var Rolf Biørnsen Kvelsrudhagen innkalt som vitne i en rettsak i Jevnaker.¹⁵²

*

Rasmus Aastensen Horgen

Rasmus Aastensen Horgen var gardbruker på vestre Horgen i Gran. Han er oppført i skattelistene som gardbruker på Horgen første gang i 1622. I 1620 var hans far bruker av garden. Rasmus er nevnt siste gang i en skatteliste for 1658-1659 og døde antakelig like etter. Det er ikke kjent hvem Rasmus var gift med. De ble antakelig gift i 1622, siden Rasmus overtok garden det året og deres eldste sønn ble født ca. 1623.

Barn som er kjent:

1. Aasten Rasmusen Framstad, født ca. 1623 (se nedenfor).
2. Sigri Rasmusdr. Framstad (se nedenfor).
3. Martha Rasmusdr. Skiaker (se nedenfor).
4. Amund Rasmusen Horgen, født ca. 1629 (se nedenfor).
5. Anne Rasmusdr. Morstad, død ca. 1702 (se nedenfor).

Rasmus hadde også et barn utenfor ekteskap. I 1627 ble han dømt til å betale sitt halve bo i bøter fordi han hadde begått leiermål og avlet barn med "et løst kvinnfolk" som het Johanne Thoresdr.

---

¹⁴⁶ Riksarkivet. Rentekammeret, amtsregnskaper, Landkommisariatet, legg 30.2.

¹⁴⁷ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 10, folio 46a.

¹⁴⁸ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 17, folio 14a.

¹⁴⁹ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 17, folio 34a.

¹⁵⁰ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 22, folio 25b.

¹⁵¹ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 23, folio 84a.

¹⁵² Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 31, folio 45a.

I 1645 betalte Rasmus Horgen koppskatt for seg, sin kvinne, sønn og datter. Det vil si at hans kone fortsatt levde og at de hadde en sønn og en datter over 15 år som bodde hjemme hos foreldrene.

I lensregnskapene for Akershus len finnes følgende om Rasmus Horgen:

- 1622, landskatt:¹⁵³

Rasmus Horrigenn, Ehr eigende
wdj Huusser, Kornn xv lispd _____ ij dlr j ortt
wdj Framstad, Miell j pd j fring _____ iij dlr j ort
wdj Onsrud, Korenn vij lispd _____ j dlr wv s iij d
wdj Hædallenn, Huder j _____ iij ortt
wdj Skierffuen, Miell j fring _____ iij ortt

Det samme godset er oppført i listene for 1623

- 1624, landskatt:¹⁵⁴

Rasmus Horrigenn Ehr eigennde
wdj framstad Miell j pd j fring _____ iij dall j ortt
wdj Huusser kornn iij fring _____ ij dr j ortt
wdj Leeker Miell j pd _____ ij dlr
wdj Jonsrudt Miell j pd _____ ij dlr
wdj Hædallenn Huuder ij ij schind _ j dlr j ortt
wdj Skierffuen Miell j fring _____ iij ortt

I 1625, 1626 og 1627 oppføres samme godset som i 1625.

I årene 1628-1633 er *Rasmus Horgenn* oppført blant leilendinger.

- 1633, landskatt:¹⁵⁵

Rasmus Horgenn Ehr eigende
wdj Fraastad _____ j Pund ij frg
wdj Huser _____ iij frg
wdj Linekrenn _____ j frg
wdj Groff _____ ij hud

- 1634, landskatt:¹⁵⁶

Rasmus Horgenn ehr egennde
wdj Frastad _____ i pd ij fr
wdj Huser _____ iij fr
wdj Linekerenn _____ j fr
wdj Groff _____ ij hud

- 1635, landskatt:¹⁵⁷

Rasmus Horgenn ehr Eignede
wdj Framsta _____ i pd ij fring
wdj Huuser _____ iij fringer
wdj Lehrenn _____ i fring
wdj Groeff _____ ij hud

I 1636, 1637, 1638, 1639, 1640, 1641 oppføres samme godset som i 1635.

- 1642 fastelaven, unionskatt:¹⁵⁸

Rasmus Horgenn ehr Eigende
wdj Frambstad _____ j phd ij lpd

¹⁵³ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper, Akershus len, legg 62.3.

¹⁵⁴ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper, Akershus len, legg 70.1.

¹⁵⁵ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper, Akershus len, legg 115.2.

¹⁵⁶ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper, Akershus len, legg 119.6.

¹⁵⁷ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper, Akershus len, legg 123.3.

¹⁵⁸ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper, Akershus len, legg 159.3.

vj Huuser _____ iij f.ring
vj Groff _____ ij huud

I 1643, 1644 og 1645 oppføres samme godset som i 1642.

- 1645, koppeskatt:¹⁵⁹ *Rasmus Horgenn for sig, sin quinde søn och datt ____j m 8 s*¹⁶⁰
- 1648-1649, odelsskatt:¹⁶¹

Rasmus Horgen eier

i huuser _____ xv lispd

i Hedallen _____ ij huud

i Wester Frambstad _____ j pund vij lispd

Pendinge _____ iij dlr v s iij d

I senere skattelister det ikke angitt spesielt hvilket gods han eide.

- 1657, kvegskatt:¹⁶²

Rasmus Horgen

Fæh _____ xxviiij støcher

Hester _____ vj

Søffuer _____ xviiij

Gieder _____ vj

Suin _____ vj

I skattelisten for rostjeneste i 1660 år oppføres Amund Horgen med 3 fjerdinge 1 ½ hud gods.¹⁶³

1.12.1626: Pantebrev fra Rasmus Aastensen og Biørn Aastensen i Gran til Niels Lunde i Gausdal. Dette er referert i en rettsak om garden Bø 10.10.1659 (se avsnittet om Biørn Aastensen).

I 1627 ble Rasmus Horgen dømt til å betale en bot på 30 riksdaler som var halvparten av hans bo, fordi han hadde begått leiermål i sitt ekteskap og avlet barn med "et løst kvinnfolk" som het Johanne Thoresdr. I fogdens regnskap for 1627-1628 er følgende innført under sakefall:¹⁶⁴

Affsonnid med Rasmus Horienn enn Egtemann, for leiermaaells begiengelse med itt Løess Quindfolck Nembligh Johanne Thoerisdatter, och med hinnde aufflid barnn, och haffuer hand wdloffued høyere end hans Boeslod kunde sigh tillstrecke ophther hanns yderste formouge lx daller. Huoraff hannd icke Vdenn den j partt haffuer hafft raaed till nu Strax att ehrlegge. Och dend anden halffue partt paa Velb: her Stadtholders gunstig goede behaugh hanom med bedauggid thill i thilkommende Aar, ehr

Penndingh _____ xxx daller

Dette ehr dend halffue partt Som her aff ehr betald och den Anden halffue part haffr hand Sig thill Nest effterfølgende Aars Regb att lade for-Clare och herfor en forseiglet Contract, signer: R: N° 4

Som vedlegg til fogderegnskapet finnes følgende dokument:

Wii Eptherschreffne Oluff Duersteenn, Anders Jorstad, Børier Stadestad, Hanns Hilldenn, Elling Allm och Peder Røessim Eedtzorne Lavrettismend paa Hadelannd, kiendis och gjør her medt Vitterligt. Att Anno 1627 denn 24. Juny Waare wi Louligenn thilkallede at were offuerverendis, enn Contract och förøning Som giortt bleff paa Thuff her paa for^{ne} Hadelannd, Vdimellom erlige och vellacht Hanns Eggertssenn kong: Maytts fogidtt offuer

¹⁵⁹ Koppeskatt (av tysk *Kopf*, hode): personskatt med et fast beløp pr. person (pr. "hode") i husholdningen, inklusive barn over 15 år (Norsk historisk leksikon).

¹⁶⁰ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper, Akershus len, legg 185.7.

¹⁶¹ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper, Akershus len, legg 196.5.

¹⁶² Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper, Akershus len, legg 244.3.

¹⁶³ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper, Akershus len, legg 251.3.

¹⁶⁴ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper, Akershus len, legg 81.7, fogderegnskap.

Hadelandtzs fogderie, Och enn Mand Nauffnlig Rasmus Horgenn her same stedtz boende, Ahnlangende Leigermaall hand var vdi gheraadenn, och haffde sig med forseett vdi Sit echteschab och besoffuidt it Løs quindfolch. Om huilchenn leilighed fougden belmelte Hanns Eggertssenn haffde hannom till at thaale, och formeente sig paa kong: Maytts weigne hanns halffue Bhoe att wille lade optage och thiluike. Daa ephtherdj for^{ne} Rasmus Horgenn denne sinn Wghelegenhed och forseelse iche benechtet, Menns Saadant thilstod at were aff hanom Wlycheligen begaaedtt, Medt aldsomflitigste Ahnlangh och begiering, at wille sig derfor Indstille och affsoene medt fougden belmelte Hans Eggertssenn for huis pending hand aff yderste formue kunde thill weye bringe. Paa det hand maatte niude sit bhoe och iche det schulle bliffue hannom bortrøcht, eller fratagenn. Huilchett fougden hanom lenge benechtet och Imodsagde. Dog omsier wedt lang forhauell och woris medt dannemend flere deiris forbønn och thilbehielpning, Ere di komen Saa wiitt vdi Accordtzs att fougden belmelte Hans Eggertssenn haffuer Indgaaedt affsoeningh medt belmelte Rasmus Horgenn paa denn gode høye øffrighedtzs gunstig behaug. Att hand haffuer wdloffuett aff Sin yderste formue medt Sin slecht och Venners thilbehielpning, at schall giffue thill høybelmelte kong: Maytts for Same sin forseelse, och halffue bhoes løssning Thrysindtzstiuge Rigs dallr: dogh medt største Begieringh, at hand paa Same forskreff^{ne} Summa Pendingss Wdleegh, maatte Niude nogenn Respit och bedagelse, thill hand dennom medt det førderligste kunde affstedt kome huor paa hand gjorde tilsaugnn at effterkome med yderste fliid och formue, det hanom och i nogenmaade paa denn halffue part bleff bevilgett. Huor medt det och schulle were Clart, och endtlig affsoendt, først disse pending fulde och alle bliffr thilueiebrachtt. Huilchen forligelse wi Saaledis haffuer weridt offuerverendis Seet och hørdtt och det vdi ald Sandhed att were os bewist, att hand aff Sit halffue bhoes yderste thilstrechende haffuer giort wdleegh, och det iche mere Thole kunde. Det widtner wi medt woris Zigneter her neden fore Thrøcht.

Actum Anno et Die vt supra

Oluff Jacobsen

Eigen hand

[6 segl].

Året etter betalte Rasmus resten av boten han var idømt. I fogderegnskapet for 1628-1629 finnes følgende innført under sakefall:¹⁶⁵

Annamed Restenn aff Rasmus Horgenn Enn egte mannd for et leiger malls begiengellse, Effter som hand haffde wdsonned for lx dlr, och i forgangen Aar iche vden dj xxx dlr betalld effter Forgangen Aars Regenschabs wiider wd wiisning Som er nu Resten

Penning _____ xxx dlr

Dette er Resten aff de lx Rdlr hannd haffr vdloffuet, effter enn forseiglet Contract Som hoese neste forige Aars Regenschaff er Indlagt.

23.6.1649: Skjøte fra Rasmus Horgen og Biørn Rønnerud til Christen Nielsen Bø på deres part i garden Bø i Gausdal. Dette er referert i en rettsak om garden Bø 10.10.1659 (se avsnittet om Biørn Aastensen).

Rasmus Horgen er oppført som lagrettsmann på følgende tingmøter i Gran: 27.4.1652, 19.9.1653, 27.9.1655, 5.3.1658. Han er også oppført som lagrettsmann i en sak på Toten 6.4.1654.

I matrikkelen av 1665 er følgende innført under garden Grøv i Hedalen i Valdres:¹⁶⁶
Groff Anders iij huuder ij schin

¹⁶⁵ Riksarkivet. Rentekammeret, lensregnskaper, Akershus len, legg 87.5, fogderegnskap.

¹⁶⁶ Riksarkivet. Matrikler 1665, Oppland bind 17, folio 221b.

Rasmus Horgen paa Hadeland ij hud med bøxel offver iij schin besiderens, och iij schin Tore Groffs, ko: ma: j hud med bøxel offver ij schind Hedals kierche.

I perioden 20.8.1728 til 3.8.1730 ble det behandlet en odelsrettsak angående retten til garden Huser i Gran. Saken ble reist av Lars Jonsen Bjørge. Garden Huser ble i 1609 pantsatt av hans oldemor Ragne Huser til Rasmus Aastensen Horgen. Saken inneholder mange interessante opplysninger om familien til Rasmus Horgen og gjengis her i sin helhet.

* 20.8.1728 hadde Lars Jonsen Bjørge innstevnet Christen Berg for tinget i Gran angående sin odelsrett til garden Huser i Gran:¹⁶⁷

Lars Jonsen Biørge haver ved Skriftlig kald og Varsel indstefndt Christen Berg formedelst hand skal have ophøyet det Pandt som hands Moders beste Moder Ragne huuser skal have bortsadt 3 f^f: udj gaarden huser, som hands redte og sande Odel til Rasmus Aastensen Horgen for 75 rdr: som efter ham ved Pandte redtighed er falden i Arf til hands Børn, og omsider til Ingebore Hansdaater Horgen, for hvilchen Ingebore Hansdaater indstefndte Christen Berg var formynder, som det siden skal have ofuerdragit til Jon Hansen Rosendahl for 150 rdr: til hvilchen gaard Huser Skyldende 1 Skippd. Citanten Lars Biørge formeener Nermest til indløesning som sit redte og sande Odel for 75 rdr: som de 3de f^f: er udsadt i Pandt for, hvor om Stefningens Skriftlig indhold videre formelder som for Redten blef oplest af dato d: 19 May 1728.-

Den indstefndte Christen Berg blef paa-raabt Mødte iche, ej heller nogen paa hands Veigne. Saa Mødte iche de Indstefndte Odelsvidner. Stefnevidner Hans Jensen Helmenstuen, og Poul Mondsen afhiemlede ved deres Sahl: æd, at de loughlig har stefndt de udeblifuende Vidner Ole Jonsen Renlien og Mondz Hoff, som og Hans Horgen, en hver i sehr for deres boepehl, og talt med den: for hvilchen de for kyndede deris ærinde.

Eragted. Efterdi denne Sag Tragteris som en Odelsrets indløesning, saa henvises den til Odels Jordan Huser efter lovens 5te bog 3^{die} Capt: og 10de Art: hvor hen Citanten Lars Jonsen Biørge loughligen have at indstfne.-

* 2.5.1729 ble saken tatt opp igjen og retten ble betjent på garden Huser:¹⁶⁸

Anno 1729 Dend 2^{den} May blef Redten betiendt paa Huser beliggendes udj Nordre Aalen udj Gran sougn paa Hadeland til en paa-Anchende OdelsJord, med effterskrefne 8te ædsorne Laugredtes Mænd, Nemlig, Jens gisleberg, Lars Skierven, Jon og Olle Molden, Lars gisleberg, Tosten Hval, Henning Ensrud, og Ole Synder Lunder.

Hvor da for Redten fremkom Lars Jonsen Biørge, og indgaf sit Skriftlig stefnemaal, hvor med hand haver ladet i redte kalde Christien Erichsen Berg til at annamme de Pandte Penger 75 rdr: som hands Moeders bæsteModer Ragne Huuser skal hafue bortsadt den gaarde Plads Huuser Skyldende 1 Skippund der af 3 f^f: tunge Odelsgoods til afgangne Rasmus Aastensen Horgen, hvortil Citanten Lars Jonsen Biørge formeener sig ret til Indløesningen som sit redte og sande Odel for saa mange Penger som de forbem^{te}: 3 f^f: er udj Pandt bortsadt, herom er Odels Vidner indvarslet med videre Stefningens Skriftlig indhold ydermeere formelder som for Redten blef oplest af dato Biørge d: 6te Decembr: 1728.-

Till Sagen og imoed Stefnamaalit at svare, loed indstefndte Christen Berg ved Lars Skierfuen indgifue hands Skriftlig forfadted indleg som for Redten blef oplest af dato Næss d: 26 April 1729.-

Citanten Lars Biørge formendte at hand kunde iche stefne andre endsom Christen Berg der skal have Solt de 3 f^f: udj gaarden huser til Haldor Biørge, for hvilchen Stefnamaalit er og forkyndt og varslit Mundtlig med sine bevisligheder at Møde til i daug, forregaf og derhoes at samme Haldor Biørge hafuer nu til ægte Christen Bergs Hustrues Broder Hans Amundsen Horgens effterladte Eniste Datter, Mens hand haver iche stefndt Christens Bergs Hustrues

¹⁶⁷ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 50. folio 110b.

¹⁶⁸ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 50. folio 201a.

Søester Birgite Amundsdaater Gulden, det hand iche har forstaait sig paa at Varsle, beredter og at hafue stefndt Mundlig Torgrim Rønnerud som ligeledis har haft Christen Bergs Hustrues Sødster Kari Amundsdaater til ægte, med Skifte brevfit at Møde i redte som er for-redted efter hands afgangne Hustrue for deraf at bevise paa hvad maade hand haver arfvit sin laad paa sin Hustrues veigne udj de paastefndte 3 Fierdinger i gaarden Huser,- af de instefndte Odelsvidner Mødte Peder Gulbrandsen Souf, Ole Joensen Renlj, Hans Helgeland og Karl Gulbrandsen Mødte, Mens Haldor Biørge og Torgrim Rønnerud Mødte iche effter paa-raab.-

Eragted. Effterdj at alle paa-gieldende som disse omtvistede 3 f': tunge Odelsgoods udj gaarden Huser har arfvit iche her til er louglig varslit udj denne Sag, saa giøres det fornøden i følge Lovens 1ste bog 4de Capt: og 1ste Art: at alle paa-gieldende hertil vorder louglig stefndt som Citanten Lars Joensen Biørge tilkommer at indstefne loughligen til Odels Jordan Huser til en beleilig tiid og Sted førend videre her udinden kand forretages.-

* 25.4.1730 ble saken tatt opp igjen og retten ble betjent på garden Huser:¹⁶⁹

Anno 1730 Dend 25de April blef Redten betiendt paa Huser udj Nordre Aaln i Gran sougn paa Hadeland effter forflødtelse fra dend 18de April formedelst louglig forfald, og det med effterskrefne 8te ædsorne Laugredtes Mænd, Nemlig Jens Helgager, Bent Tuff, Ole og Jon Molden, Jon Hval, Sifuer Smedsrud, Mads Helgum og Jon Skieager.-

Forbem^{te}: Sag haver Vaarit paa-anchet og i redte ført her paa Odels Jordan Huser Nestforskennet d: 2^{den} May 1729 som da blef Eragted til loughligere Stefnemaal for Vedkommende.

Hvor da for Redten fremkom effter forregaaende berammelse Lars Jonsen Biørge, og indgaf sit andet Skrifftlig Stefnemaal udj Sagen, hvor ved er i Redte kaldet Christen Berg paa sin Hustrues Veigne, Ingebore Horgen, Berte gullen, sambt Torgrim Rønnerud paa sin Hustrues veigne til svahrs udj Sagen, saa og at anhøre Prouf og Odels Vidner Angaaende 3 Fierdings Odelsgoods udj forn^{te}: gaard Huser som hands Moeders bedste Moder Ragne Huser skal have Pandtsadt til Rasmus Aastensen Horgen, og effter hands døed skal det fremdeelis bleven Mellem vedkommende arfvinger arvit som Pandt, ligeledis er indvarslit Haldor Biørge som godsit ujd gaarden Huser nu til Ejendom følger, der skal have tilforhandlit sig det af Christen Berg. Herom er Prouf indvarslit med videre, hvor om Stefningens Skrifftlig indhold ydermeere formelder, som for Redten blef oplest med sine paateignelser af dato d: 13 Decembr: 1729. Effter Stefnemaaleit Mødte Christen Berg, Berte gullen, og Ifuer Torgrimsen paa sin Fader Torgrim Rønneruds Veigne som vedstaar at verre louglig stefndt. Mens Ingebore Horgen med sin Mand Hans Horgen, og Haldor Biørge blef paa-raabt Mødte iche. Stefne Vidnerne Engebrigt grjnj, og Peder Lyngstad afiemalede Ved deres Sl: æd, at de loughligen har stefndt Ingebore Horgen med sin Mand Hans Horgen, saa velsom Haldor Biørge for deres boepehl og talt med den: for hvilchen de forkyndede deris ærinde, som loved at de skulde Møde, og de stefnede dem at de skulde Møde til nest afvigte Jorde Tisdag her paa Odels Jordan Huser til dend 18de April. Lensmanden Gregers Pedersen forklarede at hand har forkyndt sagens forfløtelse til i daug paa Hestevangen til alles efterretning at forretages, som og Laugredte Vedstoed.-

Der effter Indgaf Citanten Lars Biørge sin forfattede Skrifftlig indleg udj Sagen som blef oplest af dato d: 17 April 1730. Videre Indgaf Lars Biørge it Udtog af Arfue Siffte Protocolen under Niels Haurids Haand, som blef oplest og dat: d: 6 Sept: 1693 da Registering og paafølgende Skifte skal have verrit passerit paa Horgen udj Gran sougn effter afgangne Amund Rasmusen.- Noch blef producerit af Lars Biørge, It Odels Skiøde bref udsted af Peder Larsen, og Povel Larsen til han: paa Odels og løsningsRedten til gaarde Pladsen Huser, som ligeledis blef oplest af dato 12 April 1729. Lars Biørge var der effter sine indstefndte Prouf for hørt begierende efter hands Stefnemaals indhold.-

¹⁶⁹ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 50. folio 328b.

Christen Erichsen Berg beredtede at hand paa sin Hustrues Veigne er bleven Ejere til 3de Lispd: udj gaarden Huser, tillige med hands Hustrues MedSødskende en hver sin deel effter advenant Nemlig Sahl: Hans Horgens effterladte Datter som nu har kommen udj ægteskab med indstefndte Haldor Biørge, hvor af paafalt hende 6 Lispd:, Torgrim Rønnerud paa sin hustrues veigne 3 Lispd: og Birgite gulden 3 Lispd: som gjør til sammen 15 Lispd: Hvilche 15 Lispd: da de sambtlig arfvinger iche saa sig nogit fordeel ved effter som det alletider har vaarit udj slet tilstand, afhendte de det sambtlig deres ArfueRedtighed til Jon Hansen Rosendahl effter som De ej andet ved eller vidste at bem^{te}: gaard Huser har fult Sahl: Amund Horgen og hands ædteleg lengere endsom nogen Mand der nu lever kand Mindes uden nogen paa-anche, og da Haldor Biørge kom i ægteskab med Sahl: Hans Horgens dater har hand indløest godsit efftersom hand der var en Broder til godsit frem for de andre som endnu er udj hands Verge til Ejendom.

Haldor Biørge blef nu adter paa-raabt Mødte iche nu klochen 10 slet paa dagen.

Citanten Lars Biørge var sine indstefndte Prouf for hørt begierende.

Hans Horgen Mødte nu omsider og forregaf at hand haver indted med Sagen at bestille, og formeente at Lars Biørge bør self forskaffe sig bevis udj Sagen, og tage beskreven hoes Sorenskriveren det Skiftebref som er passerit effter hands Formand Hans Amundsen.

De efftermelte Prouf blef fremæskit og den: formanit at Vidne deres Sandhed, for hvilchen og æden af loughbogen blef aflest.-

Fremstoed saa det 1ste Vidne Peder Gulbrandsen Sou af alder 75 Aar, Prouver at hands Moder Anne Rasmusdaater som var Rasmus Aastensen Horgens Datter arfuede efter sin Fader forn^{te}: Rasmus Aastensen j f: her i huser som var Pandte godtz, hvorfor hands Moder bekom af Amund Rasmusen som var hendes broder 25 rdr: og hand haver hørt af sin Moder forn^{te}: Anne Rasmusdaater at Ragne Huser sadte de omtvistede 3de f: udj Huser til Rasmus Aastensen Horgen, mens om de 3de f: udj forn^{te}: Huser var Ragne Husers Sande Odel, eller hun hafde indpantet det af andre veed hand iche, ej heller forkyndte hands Moder ham det, haver og hørt af sin Moder Anne Rasmusdaater at Ragne Huser auflede en Søn ved Naufn Lars, som var Citanten Lars Joensen Biørges Moders Fader, og kand dete Vidne Mindes Lars Huser som var en gammel graa herdet Mand, haver og hørt Pandte brevit oplest af Lars Madsen paa Horgen som Ragne Huser hafde udgifuet til Rasmus Aastensen Horgen, og hand kand ej redtere Mindes endsom Pandte Pengerne som stoed i samme Pandte bref var 75 rdr:- Det 2^{det} Vidne Marte Halvorsdaater paa Kiørven Ejer af alder 70 Aar, Proufuer at hun haver tiendt hoes Lars Husers datter Jertru Larsdaater som boede paa Grinj da hun som Vidne var 22 aar gaml: udj 4re aar, da hørte hun at Jertru Larsdaater sagde til sin broder Peder Larsen som var hoes hende paa Grinj, du skulde løse det gods i Huser som var vores Faders freldste Odelsods, hvor til Peder Larsen svarte gud bedre os, armoeden gjør slit, hvad gud vil saa kand mine børn løse det igien om de kand blive saa goed, og hun hørte at Jertru Larsdaater sagde at hendes Faders Moeder sadte det bort til Rasmus Horgen for vare, og det er ej saa høyt bortsadt, mens hun Naufngaf iche hvor megit det var som Huser var bortsadt for, veed og iche om det var Ragne Husers Odel denne gaarde Plads Huser, eller hun hafde det indpanted, og har hun hørt at Lars Joensen Biørges Moder Jertru Larsdaater kaldede den før omproufuede Ragne Huser beste Moder.

Det 3^{die} Vidne Karl Gulbrandsen husmand paa LunderEjer af alder 50 Aar, Prouver at for 1 ½ aar siden kom en gammel kone ved Naufn Kierstj Hougen som betler sit brøed indtil Hans Helgeland, hvor Lars Joensen Biørge og var tilstede, da hørte hand at Lars Biørge spurte Kierstj hougen, hvem som Ejede Huser, svarede hun at Lars Huser Ejede Huser som sadte det i Pandt til Horgen og hand var den Eldste, videre hafde hand ej at prouve.-

Det 4de Vidne Hans Helgeland af alder 65 Aar Proufuer Enstemmende med det Nestforanskrefne Vidne Karl gulbrandsen ligesom hand hafde vundet og udsagt, hørte og at

samme Vandringskone Kierstj hougen sagde at hun haver tiendt paa Huser udj 6 Aar, hafde ej Videre at prouue.-

Det 5te Vidne Iver Raae af alder 70 Aar Proufver at hand haver aldels iche nogit at prouue om denne gaard Huser hvis Odel det er, og var hand beskichet som Formynder for Ingebore Hansdaater Horgens tilfaldene Arf efter hendes Fader af Forrige Sorenskriver Clas Rossing, Mens hand annammede iche hendes Arf til sig saa som hendes Stiffader Hans Mortensen horgen var Suffisant derfor.

Det 6te Vidne Ole Joensen Renljen af alder 69 Aar, Prouver at hand var tilkaldet som en Wurderings Mand paa Skiffet effter afgangen Hans Amundsen Horgen, da hørte hand at der blef talt om det gamle Huserbrefuit, som de kaldede Pandte bref, Mens hand kand ej Erindre sig om samme bref blef oplest, saa hand iche veed indeholden der af, hand er iche bekiendt om Slegte Ljnien hvor ner Citanten Lars Joensen Biørge er beslegtiget til Ragne huser, saa som hand lidet er bekiendt med det Folche Fer.

Det 7de Vidne Mogens Hoff er ved døden afgaaen.-

Det 8de Vidne Ole Hansen Biørge af alder 51 Aar, Prouver at da Registering Skiede paa Hvaleby effter afgangen Brede Olsen Hvaleby, var hand og der tilstede, da spurte hand Gulbrand Elchen effter Lars Biørges begier, om der skulde findes nogen gamle brever om Huser, da svarede gulbrand Elchen, Jeg mener at have seet it om Huser, og ieg skal see til at skaffe ham det, men hand veed iche om Nogit bref blef siden funden eller ej.

Det 9de Vidne gulbrand gudmundsen Elchen af alder 29 Aar, Prover at nest forskinnet Vindter udj Aarit 1729, var Lars Biørge begierendes af ham, at hand vil efftersee i blant Brede hvalebyes gamle Documenter om der skulde findes nogen brefuer om Huser, da svarede hand han: at hand vil efftersee det, og hand sagde til han: saa velsom Ole Hansen Biørge, Jeg Mente at ieg hafde seet it om Huser, og ieg skal efftersee det, og om Nogit findes saa skulde hand gifue ham svar ved kierchen, hand Igennem foer og eftersaae Iblant afgangne Brede Olsen Hvalebyes brefuer og Documenter i tanche at finde nogit som kunde vedkomme Huser, mens hand fandt ingen saadanne brever som Lyde om gaarden Huser, hvorpaa gulbrand Elchen aflagde sin Sahl æd.

Flere Vidner hafde Citanten Lars Biørge iche at fremføre effter tilspørsel, der effter blef de foran indførte Vidner fremkaldet, som aflagde deres Corporlig æd saa udj sandhed at verre som de forhen haver vundet og udsagt.-

Hasn Horgen fremvidste it Skifftebref passerit d: 24 Sept: 1701 effter hands Formand afgangne Hans Amundsen Horgen, som blef effterseet, Mens der udj befandtes ej nogit indført som kunde treffe gaarden Huser.- forregaf og der hoes at indted Skifte bref findes hoes ham som er som er forredted effter Amund Rasmusen Horgen.-

Efter at dise foran indførte Prouf er gangen Mødte Haldor Biørge udj Egen Person som nu gaarden Huser følger til Ejendom, og begierede at Sagen til Neste almindelige Sage Ting maadte forløtes, hvor hand da agter at vil besvare Sagen endten Mundtlig eller Skrifftilig, saa som hand haver iche verrit betengt paa med sit tilsvær udj Sagen.

Lars Jonsen Biørge Consenterte sin Contrapart Haldor Biørge den forlangende Opsedtelse til Neste almindelige Sage Ting, til hvilchen tiid Haldor Biørge Forrelegges at fremkomme udj Redte paa sin side med hvis hand tienlig fornødiger, og det uden Videre udsedtelse, hvor paa Sagen beroer.-

* 3.8.1730 ble saken tatt opp igjen på tinget på Granvollen og dom ble avsagt:¹⁷⁰

Dernest blef forretagit den fra Odels Jordan Huser forfløete Sag d: 25 April Nestleden, Imellom Lars Biørge, og Christen Berg med fleere, betreffende gaarden Husers indlæsning.- Parterne Mødte nu paa baade sider i redte, og æskede Citanten Lars Jonsen Biørge Sagen i redte, og afvartede Dom i Sagen efter hands forhen førte bevisligheder unden Videre Ophold, med processens foraarsagede Omkoestning.- Christen Berg Mødte, saa velsom Halor Hansen

¹⁷⁰ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 51. folio 44a.

Biørge, og indgaf forn^{te}: Halor Biørge sit Skriffelig tilsvær udj Sagen som for Redten blef oplest af Dato d: 20 Julj 1730. Videre hafde Parterne iche at fortroe Redten effter tilspørsel. Er da saaledis for Ret Dømbt og Afsagt.- Det befadtes vel af det i redte lagde Udtoeg under Niels Haurids Haand Extraherit af Arve Skiffie Protocolen for redted paa Horgen i Gran soug d: 6te Sept: 1693 effter afgangne Amund Rasmusen, at den Sahl: Mand haver efterladt sig Jordegods udj Huser 3de Fierdinger med bøxsæl, som da var indpandtet effter frevidste bref af dato 23de febr: 1609 for 84 rdr: 1 m 12 s: Mens hvem som samme Pandt hafde udsadt Nefnes iche ligeledis er der vel og ført Vidner Peder gulbrandsen Sou af alder 75 Aar, og Marthe Halvorsdaater paa KiørvenEjer 70 Aar gam:, som Prover at de haver hørt at Ragne Huser haver for Rom tiid siden sadt de af Citanten Lars Joensen Biørge paastefndte 3 f^r: udj Huser til Rasmus Aastensen Horgen, og at samme Ragne Huser skal have verrit Lars Biørges Moders Fadens Moder, Mens om det var forn^{te}: Ragne Husers Odel ved de iche at forklare, eller ved deres Sl: æd det kunde bevidne. Thi effter saa befadted Sag og Mislig førte beviis, vidste mand iche forn^{te}: Citant Lars Biørge de paastefndte 3 f^r: tunge Jordegods udj gaarden Huser til nogen Løsnings Ret at tilkiende. Megit Mindre effter saadan u-Mindelig tiid at frakiende de indstefndte Christen Berg, og Haloer Biørge dem og deres ForFædre over de 100 Aar fuldte Ejendom. Hvorfore Christen Berg, og Haloer Biørge saa vel som deres indstefndte Medarfvinger frikiendes for Lars Jonsen Biørges tiltale. Processens Omkoestning Opheves paa baade sider.-

Aasten Rasmusen Framstad

Aasten Rasmusen Framstad ble født ca. 1624 på garden Horgen i Gran. Han ble gardbruker på vestre Framstad. Han er nevnt første gang i en skatteliste for 1650-1651. Han er oppført på Framstad i manntallet i 1664, 40 år, i 1665, 41 år og i 1666, 43 år. Aasten døde på vestre Framstad og ble begravet 22.3.1710, oppgitt å være 98 år og 10 måneder gammel.

Aastens kone NN Poulsdtr. Framstad ble født på garden Morstad i Gran omkring 1625-1630. Hun døde før 4.12.1696. Hun var odelsberettiget til 4 lispund i garden Morstad. Hennes fornavn er ikke kjent, men hun av utvilsom datter av Poul Gulbrandsen og Karen Dagsdtr. Morstad.

Aasten og hans kone hadde følgende barn:

1. Anne Aastensdtr. Røyken, født ca. 1644 (antakelig noe senere), død 1726 (se nedenfor).
2. Ingebor Aastensdtr. Undeli, født ca. 1651, død 1716 (se nedenfor).
3. Rasmus, født ca. 1660. Hos faren, 6 år ved manntallet i 1666. Han døde antakelig som barn siden faren kun hadde 5 døtre som ble voksne.
4. Inger Aastensdtr. Framstad, født ca. 1660, død 1732. Gift med Trond Helgesen Framstad.
5. Kari Aastensdtr. Framstad. Ugift, bodde hos søsteren Ingebor og hennes mann. I 1708 ble hun oppgitt å være "skrøbelig og vanfør".
6. Birgitte Aastensdtr. Framstad. Ugift, bodde hos søsteren Ingebor og hennes mann. I 1708 ble hun oppgitt å være "skrøbelig og vanfør".

I matrikkelen av 1661 finnes følgende om Aasten Framstad:¹⁷¹

- *Frambstad Som Asten boer Schylder ij schp j fj
thil besideren med B: _____ ij schp
Noch til besideren aff Itt Engeland kals Ligeruolden med B: _____ j schp
til Anders Øffren i Gulbrandsdallen aff Itt Engeland kaldis Løchen med B: _ j fjr
Haffuer schoug till gaards fornødenheed*

¹⁷¹ Riksarkivet. Matrikler 1661, Oppland bind 6, folio 1002b.

I matrikkelen av 1665 finnes følgende om Aasten Framstad:¹⁷²

- *Frambstad Aasten Schylder ij pd: t:
Løchen Engel: j fjr: t:
Lodseiger
Besiderens ij pund
Joen Offren i Gulbrandsdahlen j fjr: t:
hver bøger Sitt
Assignerit Ryttergaard
Effter beretning føder kiøer 7, hester 3, ungfæe 4, Søffr 10, gieder 15
Haffuer Schoug till gierde och brende. Paalagt Rødningsland och hommelhauge.*

5.9.1662 lot Aasten Rasmusen Framstad tinglyse et skjøte på en part i garden vestre Framstad i Gran:¹⁷³

Aasten Rassmussen vester frambstad loed for Retten oplese ed odels schiøde breff vdgiffuet aff Knud Bølchen och Lauritz heier aff Jeffnaggers prestegield hans Gulbrsen hoff Gunild Gulbrandsdater forig thiennende paa bilden i vaslj ferdingen Olle Torbiørnsen AschedRud paa Rengerig Randj Torbiørnsdater hus verende ved Chrestjanie Barbro Gulbrandsdater huilche b^{le} schiøde Breff melder paa edt schipp pd Tunge Rougmell at verre Saalt till b^{le} Aarsten vester frambstad hans hostrue Børn och arffu. for Penge 90 Rixdlr och be^{le} godtz med Vøxste och herlighed at niude effter vider same breffs Ind hold som findis vnder fulde for zegling daterit verstergaarden frambstad 1662 d 19 Novebr huor Imoed ej bleff giort Nogen moed Sigelse

20.7.1663 lot Aasten Rasmusen Framstad tinglyse et skjøte på en part i garden vestre Framstad i Gran:¹⁷⁴

Aasten Rassmussen Wester frambstad for Reten loed oplese edt odels schiøde Breff vdStedt aff Hans Gulbr:sen houg melder om edt hallff schippdt T: Rougmels aarlig landschyld i vester frambstad som be^{le}: Aarsten paa Boer till æuindeligh Odell och Eiendom han: hans Arffuinger och det for penge 134 effter videre same kiøbe Breffs Indhold och formelding aff dato frambstad d 10 Aprilis Anno 1663.

5.12.1670 lot Aasten Rasmusen Framstad tinglyse et pantebrev fra Engebret Skiaker:¹⁷⁵

Aarsten Rasmusøn framstad loed for Reten oplese Edt pante breff paa en fierding tunge I Leger Vold: och det for 25 Rixdr vdgiffuet aff Ingebret schiager detz breffs videre Indhold daterit den 14 october 1661.

9.7.1694: Skjøte fra søstrene Martha Rasmusdr. Rå og Sigri Rasmusdr. Framstad til deres bror Aasten Rasmusen Framstad på deres odelsgoods arvet etter faren Rasmus Aastensen Framstad, med samtykke fra deres sønner Iver Engebretsen Rå og Gulbrand Gulsen Framstad:¹⁷⁶

Anne Aastensdr. Røyken ble født på vestre Framstad i Gran ca. 1644. Hun døde på Røyken og ble begravet 2.12.1726, oppgitt å være 82 år (aldersangivelsen er sannsynligvis for høy).

¹⁷² Riksarkivet. Matrikler 1665, Oppland bind 16, folio 79b.

¹⁷³ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 9, folio 24b.

¹⁷⁴ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 10, folio 25a.

¹⁷⁵ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 15, folio 81b.

¹⁷⁶ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, pantebok nr. 1, folio 215a, tinglyst 12.7.1694.

Anne var gift med Joen Jacobsen Røyken som ble født på Røyken i Gran ca. 1652. Han var hjemme hos faren på Røyken ved manntallet i 1665, oppgitt å være 13 år. Han overtok garden Røyken etter sin far. Joen døde på Røyken og ble begravet 29.1.1726, oppgitt å være 82 år. Joen og Anne hadde følgende barn:

1. Eli Joensdr. Horgen, født ca. 1672, død 1735. Hun var gift med Ole Iversen Horgen.
2. Marte Joensdr. Kvikstad. Hun var gift med Anders Nielsen Kvikstad fra Kolbu på Toten.
3. Jacob Joensen Røyken, født ca. 1680, død 1741. Han var gift med Anne Nielsdr. Askim.
4. Hans Joensen Grinaker, født ca. 1684, død 1725. Han var gift med Ellene Maria Julsdr. Åvedal.
5. Ingeborg Joensdr. Berger, født ca. 1688, død 1771. Hun var gift med Borger Olsen Berger i Jevnaker.
6. Aasten Joensen Framstad. Han var gift første gang med Karen Iversdr. Haug og andre gang med Marie Halvorsdr. Molstad.

19.3.1726 ble det holdt skifte etter Joen Jacobsen Røyken.¹⁷⁷ Innledningen til skiftet lyder som følger:

Skiftebrev passeret paa Røchen paa Hadeland effter afgangne Sl: Jon Jacobsen. Niels Wisløf Kongl: May^{ts}: Sorenskriver over Hadeland, Land og Valdres, Samt Ifver Raa og Povel Næs Eedsorne som vurderings Mænd, Gjør vitterligt at Anno Christj 1726 d: 19de Martj vare vi forsamlede paa Røchen udj Brandeboe Annex i Grands Sougn paa Hadeland, Der til den ende at forfatte it Retferdigt arfve skifte og deling Effter afgangne Sl: Jon Jacobsen Røchen Imellem handz effterladte Hustrue Anne Aastensdatter og begge deres Sammen afilede 6 børn Hvoraf er 3 Sønner og 3 døtre, Eldste Søn Jacob Jonsen giffit paa gaarden Røchen fyldmyndig tilstede, 2^{den} Søn Hans Jonsen Grinager Død og effterladt sig 3 børn 1 Søn og 2de Døtre, Sønnen ved Nafn Giur Handsen 12 aar gl: 2^{den} Datteren Anne Handsdatter 10 aar gammel, 3^{die} Datteren Maren Handsdatter 5 aar gammel, paa deres veigne var ofververende Moderen Elene Marie Grinager, saa vel som Morbroderen Anders Julsen Ougedal, 3^{die} Søn Aasten Jonsen Houg gift fuldmyndig tilstede, 4de Datteren Ellj Jonsdatter gift med Ole Horgen begge tilstede, 5te Datteren Marte Jonsdatter gift med Anders Nielsen Qvægstad af totens Præstegield bege tilstede, 6te og yngste datter Ingebore Jonsdatter gift med Børger Berger bege tilstede. Enchen forn^{le} Anne Aastensdatter, saavidt Nerverende som er meget Svag og vaaren Sengeliggende udj 4re aar tiid, der fore foregaf at hun er sindet at opgifve sin Halfve boetz midler til lige deelling imellem sine børn, saa som hun kiender sig ey god for lenger sine midler at forestaae, langt mindre noget tilsuun at have med gaardz brug sig her effter at befatte, var der for begierendes at ald boetz midler nu motte vorde bydt og skift, Effter at Hun for laadz har udtaget til liføre, saa meget hun kand behøve udj denne hendes formentlig korte lives tiid Som her effter skal vorde videre derom Mentionerit.

Ingebor Aastensdr. Undeli ble født ca. 1651 på vestre Framstad i Gran. Hun var gift første gang med med Gulbrand Henrichsen Framstad som overtok som gardbruker på vestre Framstad etter svigerfaren. Gulbrand døde i 1701.

Ingebor og Gulbrand hadde barna:

1. Rasmus Gulbrandsen Undelieie, født ca. 1692, død 1755.
2. Ingrid Gulbandsdr., født ca. 1697.

Ingebor var gift 2. gang med Johannes Alfsen. De bodde først på vestre Framstad, men flyttet til Undeli i Gran da han kjøpte denne garden i 1712 og pantsatte Framstad i brukelig pant til Christen Gjefsen.

---

¹⁷⁷ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, skifteprotokoll nr. 5, folio 832a.

6.4.1701 ble det holdt skifte på vestre Framstad i Gran etter avdøde Gulbrand Henrichsen. Hans gjenlevende hustru var Ingebor Aastensdtr. og de hadde to barn: Rasmus Gulbrandsen 9 år og Ingri Gulbrandsdtr. 4 år. Barnas farbror Christopher Ringdalen var tilstede. Det oppgis at enken hadde arvet 4 lispund gods i garden Framstad etter sin mor. Som verge for barna ble oppnevnt deres farbror Ole Bersrud.¹⁷⁸

Sigri Rasmusdtr. Framstad

Sigri Rasmusdtr. Framstad ble født på Horgen i Gran. Hun døde etter 9.7.1694. Sigri var gift med Gul Gulbrandsen Framstad. Han ble født ca. 1615. Han var gardbruker på garden søndre Framstad i Gran. Han er nevnt første gang i en skatteliste fra 1642. Ved manntallet i 1664 er han oppført som gardbruker på Framstad, 49 år gammel, i 1665 50 år og i 1666 51 år. Fra og med 1669 brukte han garden sammen med sønnen Gulbrand. Gul er nevnt siste gang i en skatteliste for 1677. Han døde før 6.8.1690. I 1645 betalte Gul koppskatt for seg og sin kvinne. Det vil si han og Sigri giftet seg før den tid.

Følgende barn er kjent:

1. Anne Gulsdtr., født ca. 1641, død 1708. Hun var gift med Peder Hansen Langeland.¹⁷⁹
2. Gulbrand Gulsen Framstad, født ca. 1644 (se nedenfor).
3. Ragnild Gulsdtr. Framstad. Nevnt 6.8.1690. Hun var ikke gift og bodde hos sin bror Gulbrand på Framstad.

20.8.1660 lot Gul Gulbrandsen Framstad tinglyse et skjøte fra Jacob Christensen Ask i Skedsmo prestegjeld på en del odelsgoods i Søndre Framstad i Gran, Lieker i Lunner og Skøyen i Norderhov.¹⁸⁰

18.6.1661 var Gul Framstad en av 12 lagrettsmenn som valgte almuens representanter til hyldningen av kong Fredrich 3. i Christiania.¹⁸¹

6.8.1690: Overdragelse fra Peder Hansen Langeland til hans svoger Gulbrand Gulsen Framstad på sin kone Anne Gulsdtr.s arv i garden Framstad, og fra Ragnild Gulsdtr.s til broren Gulbrand Gulsen på hennes part i samme gard.¹⁸²

9.7.1694: Skjøte fra søstrene Martha Rasmusdtr. Rå og Sigri Rasmusdtr. Framstad til deres bror Aasten Rasmusen Framstad på deres odelsgoods arvet etter faren Rasmus Aastensen Framstad, med samtykke fra deres sønner Iver Engebretsen Rå og Gulbrand Gulsen Framstad.¹⁸³

Gulbrand Gulsen Framstad ble født ca. 1644. Ved manntallet i 1664 er han oppført som gardbruker på Framstad i Gran sammen med faren, oppgitt å være 20 år, i 1665 21 år og i 1666 22 år. Gulbrand var gift med Berit Iversdtr Horgen. Hun var datter av Ivar Andersen Horgen.

Gulbrand og Birgitte hadde følgende barn:

1. Gul Gulbrandsen Framstad, født ca. 1686. Han var gift med Karen Nielsdtr. Falang.

¹⁷⁸ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, skifteprotokoll nr. 3, folio 329a.

¹⁷⁹ Anne og Peder og deres etterslekt omhandles i min artikkel om "Slekten Langeland i Gran" i Vestoppland Slekthistorielags tidsskrift nr. 2/1994.

¹⁸⁰ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 7, folio 57b.

¹⁸¹ "Aktstykker til de norske stændermøders historie 1548-1661", bind 3, side 155-156.

¹⁸² Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, pantebok nr. 1, folio 95a, tinglyst 13.11.1691.

¹⁸³ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, pantebok nr. 1, folio 215a, tinglyst 12.7.1694.

2. Anders Gulbrandsen, født ca. 1687. Han var 1 ½ år i 1689.
3. Ole Gulbrandsen. Ved skiftet etter faren 21.4.1724 var han "svak og sengeliggende".
4. Amund Gulbrandsen. Han ble gift før skiftet etter faren 21.4.1724. I en rettsak i 1730 ble det oppgitt at han bodde på Setrang på Ringerike.¹⁸⁴
5. Povel Gulbrandsen Stubstad. I 1724 var han dragon på Framstad. I 1739 bodde han på Stubstad i Gran.
6. Ragnild Gulbrandsdr., født ca. 1694. Hun var 28 år og ugift ved skiftet etter faren 21.4.1724.
7. Iver Gulbrandsen Undeli. født ca. 1697. I 1724 var han dragon. I 1739 bodde han på Undeli i. Han ble oppgitt å være 42 år da han vitnet i en rettsak i 1739.

21.4.1724 ble det holdt skifte på søndre Framstad i Gran etter avdøde Gulbrand Gulsen. Garden var dragonkvarter. Hans gjenlevende hustru var Bergitte Iversdr. De hadde 6 sønner og 1 datter:

- Gul Gulbrandsen, kvartermester
- Anders Gulbrandsen
- Ole Gulbrandsen, svak og sengeliggende
- Amund Gulbrandsen, gift
- Povel Gulbrandsen, dragon for kvarteret
- Iver Gulbrandsen, dragon
- Ragnild Gulbrandsdr., 28 år, ugift

Alle sønnene var fullmyndige. Garden søndre Framstad med underliggende Lieker og Øyskog hadde vært den avdødes og hans forfedres odelsgods i følge framviste eldgamle adkomstbrev. Som formynder for Ragnild ble oppnevnt hennes morbror Ole Iversen Horgen.¹⁸⁵

Martha Rasmusdr. Skiaker

Martha Rasmusdr. Skiaker ble født på garden Horgen i Gran. Hun var gift med Engebret Iversen Skiaker. Han var gardbruker på nedre Skiaker i Gran der han var leilending. Han er oppført som gardbruker på Skiaker ved manntallet i 1664, 31 år, i 1665, 32 år og i 1666, 33 år.

Barn som er kjent:

1. Iver Engebretsen Rå, født ca. 1661, død 1732 (se nedenfor).

Iver Engebretsen Rå ble født ca. 1660. Han er oppført i manntallet i 1666 hjemme hos faren på Skiaker, 6 år gammel. Da han vitnet i en rettsak i 1730 sa han at han var 70 år. Han døde på Rå i Gran og ble begravet 13.10.1732, oppgitt å være 71 år gammel. Iver var gift med Gubiør Andersdr. Hun ble begravet 27.5.1709, oppgitt å være 49 år 3 måneder gammel. Gubiør var datter av Anders Joensen Svinning.

Iver og Gubiør hadde følgende barn:

1. Engebret Iversen Rå, født ca. 1688. Død på Rå, begravet 8.7.1735, oppgitt å være 49 år 6 måneder.
2. Ingebor, født ca. 1692.
3. Gunild, født ca. 1695.
4. Siri, født ca. 1699.
5. Torsten, født ca. 1701.

¹⁸⁴ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 50. folio 322b.

¹⁸⁵ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, skifteprotokoll nr. 5, folio 714a.

6. Lisbet, født ca. 1704.
7. Amund, født ca. 1707.

20.8.1709 ble det holdt skifte på garden Rå i Brandbu anneks i Gran etter Gubiør Andersdtr. som døde 2. pinsedag [dvs. 20.5.1709].¹⁸⁶ Hennes gjenlevende ektemann var Iver Engebretsen Rå. De hadde 7 barn:

- Ingebrigt Iversen, 21 år
- Torsten Iversen, 8 år
- Amund Iversen, 2 ½ år
- Ingebore Iversdtr., 17 år
- Gunild Iversdtr., 14 år
- Siri Iversdtr., 10 år
- Lisbet Iversdtr., 5 år

Iver var eier av en engeplass kalt Råsekeren som var på 1 sold korn som var kjøpt av Jul Andersen Åvedal i henhold til brev av 14.10.1702. Han var også eier av 1 fjerding i samme plass om han hadde kjøpt av madam Johanne, enke etter Christen Pedersen. Faren var selv verge for sine barn.

16.1.1714 vitnet Iver Engebretsen Rå i en rettsak om garden Skiaker i Gran. Iver opplyste at han var 52 år og hans avdøde foreldre bodde på Skiaker, de kom dit da han var ½ år gammel. Hans far Engebret var var leilending på Skiaker så lenge han levde. Eier av garden var Jørgen Philipsen.¹⁸⁷

24.7.1722 ble det tinglyst på tinget i Gran en bygselseddel fra krigsbokholder Cornelius Griflou til Engbret Iversen på garden Rå som hans far Iver Engebretsen godvillig hadde avstått for ham, datert 12.12.1720.¹⁸⁸

25.4.1730 vitnet Iver Rå i en odelsrettsak om garden Huser i Gran. Han opplyste at han var 70 år gammel.¹⁸⁹

Amund Rasmusen Horgen

Amund Rasmusen Horgen ble født ca. 1629 på Horgen i Gran. Han er oppført som gardbruker på Horgen ved manntallet i 1664, 35 år, i 1665, 36 år, og i 1666, 37 år. Amund var gift med Rangdi Erichsdtr. Hun døde i 1702.

Amund og Rangdi hadde følgende barn:

1. Hans Amundsen Horgen, født ca. 1660, død 1701 (se nedenfor).
2. Kari Amundsdtr. Rønnerud (se nedenfor).
3. Berit Amundsdtr. Gulden, født ca. 1661, død 1755 (se nedenfor).
4. Ingeborg Amundsdtr. Berg (se nedenfor).

6.9.1693 ble det holdt skifte på garden Horgen i Gran etter avdøde Amund Rasmusen.¹⁹⁰ Hans gjenlevende kone var Rangdi Erichsdtr. De hadde fire barn:

- Hans Amundsen, myndig
- Karen Amundsdtr., gift med Torgrim Iversen Oren
- Birte, 23 år

---

¹⁸⁶ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, skifteprotokoll nr. 4, folio 531a.

¹⁸⁷ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 45, folio 30b.

¹⁸⁸ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 49, folio 99a.

¹⁸⁹ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 50, folio 329b.

¹⁹⁰ Statsarkivet Hamar. Toten, Vardal og Biri sorenskriverembete, skifteprotokoll nr. 4, folio 81b.

- Ingeborg, 20 år

Barnas morbror Rolf Erichsen var tilstede som formynder for de ugifte barna.

Den avdøde hadde vært eier av følgende jordegods:

- 3 fjerdingar med bygsel i garden Huser som var innpantet i henhold til brev av 23.2.1609.

- Ødegarden *Schiøn* i Gran på ½ skippund tunge som var kjøpt i henhold til brev av 28.9.1674.

- 1 hud odelsods i garden Grøv (*Groff*) i Hedalen i Aurdal sogn i Valdres.

- 9 skinn i garden Grøv som var innpantet i henhold til brev av 4.5.1680

2.5.1702 ble det holdt skifte på garden Horgen hos Rangdi Erichsdr. som ønske å dele sitt bo med sine barn.¹⁹¹ Hennes barn var:

- Hans Horgen som var død og hadde etterlatt seg to barn Ingebor 3 ½ år og Ragne 2 år

- Kari Amundsdr., gift med Torgrim Iversen

- Berit Amundsdr., gift med Gunder Gulden

- Ingebor Amundsdr., gift med Christen Undeli

I perioden 20.8.1728 til 3.8.1730 ble det behandlet en odelsrettsak angående retten til garden Huser i Gran. Saken ble reist av Lars Jonsen Bjørge. Alle barna til Amund Rasmusen Horgen er omtalt i saken.

Hans Amundsen Horgen ble født på Horgen ca. 1660 og døde i 1701. Ved manntallet i 1666 var han 6 år gammel. Hans ble gift med Ingeborg Christophersdr. Hun ble født ca. 1665. Det er ikke kjent hvor hun ble født og hvem hennes foreldre var. Hun døde på Horgen 75 år gammel, begravet 21.4.1740. Hun ble gift 2. gang med Hans Mortensen fra Hov i Vasslia i Gran som overtok som gardbruker på Horgen.

Hans Amundsen og Ingeborg hadde to barn:

1. Ingeborg Hansdr. Bjørge, født ca. 1686, død 1751. Hun var tift med Haldor Hansen Bjørge.

2. Ragne, født ca. 1700, død 1706.

24.9.1701, 28.11.1701 og 1.2.1702 ble det holdt skifte etter avdøde Hans Amundsen Horgen¹⁹². Han hadde med sin kone Ingebor Christophersdr. to barn, Ingeborg 3½ år og Ragne 1½ år. I boet nevnes bl.a. en signet i sølv med bokstavene A.R.S.¹⁹³, en langskaflet stender med navn A.J.D., en ditto mindre forgylt med navn Hans Nielsen foruten en del annet sølvtøy. Videre oppføres et stort antall ordinære bruksgjenstander, 3 hester, 12 kuer, 1 gjeldokse, 1 okse, 2 kvier, 6 kalver, 10 sauer, 4 ungsauer, 3 lam, 6 voksne geiter, 1 ungeit, 1 geitunge, 1 galte og 2 ungsvin. Boet hadde utestående penger hos en rekke personer, blant dem Christen Erichsen Undeli som var gift med den avdødes søster. Det oppgis at Hans Amundsens far var avdøde Amund Horgen og hans mor var Ragne Erichsdr. som var søster av Rolf Erichsen Hvalby. Videre nevnes Torgrim Rønnerud og Gunder Gulden som også hadde lånt penger av svogeren Hans Amundsen. Det var dessuten uenighet om arveoppjøret etter Amund Horgen. Det ble lagt fram et skjøte av 28.9.1674 som viste at boet eide et england kalt Sjøen. Som formyndere for barna ble oppnevnt Iver Engebretsen Rå og Peder Sau.

¹⁹¹ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, skifteprotokoll nr. 3, folio 414a.

¹⁹² Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, skifteprotokoll nr. 3, folio 382a.

¹⁹³ ARS står vel for hans far Amund Rasmusen.

Kari Amundsdr. Rønnerud ble født på Horgen i Gran. Hun var gift med Torgrim Iversen Horgen som var sønn av Iver Andersen Horgen og hans kone Ragnild Halvorsdr. Torgrim var først gardbruker på Oren og senere på Rønnerud i Jevnaker. Kari døde i 1710, det ble holdt skifte etter henne 25.4.1710.¹⁹⁴

Kari og Torgrim hadde følgende barn:

1. Rolf Torgrimsen. Han var død etter skiftet etter moren i 1710, men før skiftet som faren holdt i 1736.
2. Amund Torgrimsen Rønnerud. Han bodde på nedre Vaker i Norderhov men flyttet senere tilbake til Rønnerud.
3. Iver Torgrimsen Jorstad, født ca. 1704, død 1779. Han ble gift 26.1.1736 med Kirsti Andersdr. Kløvstad, født 1717, død 1773. Iver kjøpte garden Jorstad i Gran fra oberstløytnant Christian Frederich Møllerup i 1738.¹⁹⁵
4. Ragnild Torgrimsdr. Nøkleby. Hun ble gift med Ole Rolfsen Nøkleby.

5.12.1736 ble det holdt skifte på Rønnerud i Jevnaker etter ønske fra Torgrim Iversen og hans hustru Rønnou Rolfsdr. som var gamle og ikke i stand til å drive garden lenger. De hadde ingen livsarvinger sammen. Men mannen hadde vært gift to ganger, og med sin første, før avdøde hustru Kari Amundsdr. hadde han tre barn: sønnen Amund Torgrimsen som bodde på garden nedre Vaker i Norderhov, sønnen Iver Torgrimsen som ble gift forrige vinter og bodde på Rønnerud, og datteren Ragnild Torgrimsdr. som var gift med Ole Rolfsen Nøkleby. Hun var død og hadde etterlatt seg 5 barn: Rolf Olsen 22 år, Anders Olsen 20 år og dragon ved major Møllerups Hadelandske dragon-kompani, Kari Olsdr. 24 år og ugift, Gubiør Olsdr. 19 år og ugift, og Ingebor Olsdr. 16 år. Rønnou Rolfsdr.s arvinger var hennes bror før nevnte Ole Rolfsen Nøkleby, broren Jens Rolfsen Heggen i Norderhov, broren Lars Rolfsen Eg i Lier, og søsteren Marte Rolfsdr. Marigård i Norderhov som var enke, hennes svigersønn Peder Pedersen Vestern møtte på hennes vegne. Videre oppgis det at det var blitt holdt skifte etter Kari Amundsdr. 25.4.1710. Torgrim og Kari hadde også en sønn Rolf Torgrimsen som var død.¹⁹⁶

18.3.1747 ble det holdt skifte på Rønnerud i Jevnaker etter avdøde Amund Torgrimsen. Enken Marte Hansdr. hadde hatt kongelig tillatelse til å sitte i uskiftet bo og ønsket nå å holde samfrende skifte med sine barn. De hadde barna Torgrim Amundsen 8 år, Erich Amundsen 6 år og Karen Amundsdr. 19 år. Som verger for barna ble oppnevnt deres farbror Iver Torgrimsen Jorstad og deres fasters mann Ole Nøkleby.¹⁹⁷

Berit Amundsdr. Horgen ble født ca. 1661 og døde 1755. Hun ble gift med Gunder Halvorsen Gulden som ble født ca. 1662. Gunder tjente hos morfaren på Gulden i 1689 og ble oppgitt å være 22 år. Han døde på Gulden og ble begravet 20.3.1720, oppgitt å være 58 år og 3 måneder gammel.

Berit og Gunder hadde følgende barn :

1. Kari, født ca. 1696. Hun var 24 år ved skiftet etter faren i 1720.
2. Ragne, født ca. 1698. Hun var 22 år ved skiftet etter faren i 1720.
3. Amund Gundersen Gulden, født ca. 1703. Han var 17 år ved skiftet etter faren i 1720. Begravet 9.12.1774. Han var gift med Gubiør Larsdr. Lysen.

---

¹⁹⁴ Skifteprotokollen for den aktuelle perioden er ikke bevart.

¹⁹⁵ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, pantebok nr. 6, side171, skøte datert 26.10.1738 og tinglyst 29.7.1739.

¹⁹⁶ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, skifteprotokoll nr. 5, folio 1339b.

¹⁹⁷ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, skifteprotokoll nr. 7, folio 132b.

4. Anne Gundersdtr. Vindorum, født ca. 1705. Hun var 15 år ved skiftet etter faren i 1720. Hun var gift med Carl Erichsen Vindorum.
5. Ingeborg, født ca. 1706. Død 3 år og 7 uker, begravet skjærtorsdag 1709.
6. Marte Gundersdtr. Horgen, døpt 3. søndag i faste 1709. Hun var 11 år ved skiftet etter faren i 1720. Hun var gift med Hans Hansen Horgen.
7. Halvor Gundersen Lynne, døpt søndag sexagesima 1712. Han var 8 år ved skiftet etter faren i 1720. Han var gift med Kari Hansdtr. Horgen.

15.8.1720 ble det holdt skifte etter avdøde Gunder Halvorsen Gulden.¹⁹⁸ Hans gjenlevende kone var Beret Amundsdr. De hadde 6 barn i live: Amund 17 år, Halvor 8 år, Kari 24 år, Ragne 22 år, Anne 15 år og Marte 11 år. Gunder hadde eiet garden Gulden, som han dels hadde arvet og dels innløst fra sine søsken. Som formyndere for barna ble oppnevnt Christen Erichsen Berg fra Lands prestegield, barnas søskenbarn Elling Mogensen Molden, og Haldor Hansen Bjørge.

Ingebor Amundsdr. Berg ble født på Horgen i Gran. Hun ble gift med Christen Erichsen Berg (gift før skiftet etter hennes far i 1702) Christen ble født ca. 1675. Han var 14 år og tjenestegutt å Gulden hos morfaren i 1689. Han kjøpte garden Undeli i 1696 og var gardbruker der fram til han bygslet Gjefsen i 1709. I 1719 kjøpte han Berg i Fluberg i Land og sa fra seg bygselen av Gjefsen. Han solgte Berg i 1721 og senere samme år ble han oppgitt å være borger og innvåner i Christiania. I 1726 flyttet han til nedre Nes i Gran.

Ingeborg og Christen hadde følgende barn:

1. Erich Christensen Berg. Han døde antakelig på slutten av året i 1746, den 14.1.1747 fikk hans enke tillatelse til å sitte i uskiftet bo. Han var gift med Ovida Marie Wisløff.
2. Karen Christensdtr. Berg, død 1740. Hun var gift med Peder Gregersen Granvollen.
3. Hans, døpt 1. søndag etter trinitatis 1712. Død 7 måneder 5 dager, begravet 17.12.1712.
4. Amund, død 2 timer, begravet 22.10.1714.

1.12.1753 ble det holdt skifte på garden Nes i Gran etter ektefolkene Christen Erichsen Berg og Ingebor Hansdtr.¹⁹⁹ Christen hadde ved rekvisisjon av 2.11.1753 ønsket å holde skifte med sine avdøde barns arvinger og ville fraskifte fra seg og sin aldrende kone Ingebor Hansdtr.²⁰⁰ 9000 riksdaler av deres midler. Deres arvinger var:

- Erich Christensen Berg som var død. Han hadde barna Niels Berg premierløytnant, Christen Erichsen Berg over 16 år, Jacob Erichsen Berg over 15 år, og Ingeborg Erichsdtr. Berg som var død og med sin mann Lars Klouman *negotiant* i Christiania hadde et barn Ingebor $\frac{3}{4}$ år.
- Karen Christensdtr. Berg som var død. Hun hadde vært gift med Peder Gregersen og hadde barna Gregers Pedersen, Christian Nicholay Pedersen 15 år, Ragndi Maria Gregersen gift med premierløytnant Knud Hals, og Ingebor Greesen gift med major Friderich Christian Krabbe.

21.4.1756 ble det holdt skifte på garden Nes i Gran etter avdøde *madame* Ingebor Amundsdr.²⁰¹ Hennes etterlatte mann var *monsieur* Christen Erichsen Berg. De hadde to barn:

- Erich Christensen Berg som var død. Hans barn var løytnant Niels Berg, Christen Erichsen Berg 19 år, Jacob Erichsen Berg 18 år, Ingeborg Erichsdtr. Berg som var død og med sin mann Lars Kloumand i Christiania hadde en datter Ingebor 3 år.

¹⁹⁸ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, skifteprotokoll nr. 5, folio 374a.

¹⁹⁹ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, skifteprotokoll nr. 7, folio 526a.

²⁰⁰ Det skal vel være Ingebor *Amundsdr.*

²⁰¹ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, skifteprotokoll nr. 7, folio 713a.

- Karen Christensdtr. Greesen som var død. Hun hadde vært gift med Peder Greesen og hadde barna Gregers Pedersen, Christian Nicolay Pedersen 17 ½ år, Rangdie Maria Gresen gift med løytnant Knud Hals, Ingebor Gresen gift med major Friderich Christian Krabbe.

Anne Rasmusdtr. Morstad

Anne Rasmusdtr. Morstad ble født på Horgen i Gran. Hun døde ca. 1702. Hun var gift med Gulbrand Olsen Morstad. I en rettsak i 1730 fortalte Peder Gulbrandsen Sau at hans mor Anne Rasmusdtr. var datter av Rasmus Aastensen Horgen.

Anne og Gulbrand hadde følgende barn:

1. Ole Gulbrandsen Morstad, født ca. 1660, død 1730 (se nedenfor).
2. Peder Gulbrandsen Sau, født ca. 1660 (se nedenfor).
3. Ingebor Gulbrandsdtr. Lyngstad. Hun var gift med Jens Andersen Lyngstad.
4. Marte Gulbrandsdtr. Læren (se nedenfor).
5. Maren Gulbrandsdtr. Gisleberg (se nedenfor).

Ole Gulbrandsen Morstad ble født ca. 1660 på Morstad i Gran. Han var gift med Karen Gulbrandsdtr. Morstad. Hun ble født ca. 1673, hun var datter av Gulbrand Poulsen Morstad.

Ole og Kari bodde først på Skjervum i Gran, senere på Morstad.

Ole døde på Morstad og ble begravet 27.10.1730, oppgitt å være 70 år og 4 måneder gammel.

Kari ble begravet 1. søndag etter hellige tre kongers dag 1736, oppgitt å være 63 år gammel.

Ole og Karen ble gift før kirkebokas begynnelse i 1707. Følgende barn er født etter 1707:

1. Hans, døpt 3. søndag etter hellige tre kongers dag 1708. Død 12 uker 2 dager, begravet 1. søndag etter påske 1708.
2. Dødfødt barn, begravet midtfaste søndag 1709.
3. Karen, døpt 3. søndag i faste 1710.
4. Anne, døpt 5. søndag etter *trinitatis* 1714.
5. Ragne, døpt 6. søndag etter *trinitatis* 1717.

Peder Gulbrandsen Sau ble født ca. 1660 på Morstad i Gran. Han ble oppgitt å være 74 år i 1728 og 75 år i 1730. Han var gardbruker på Sau i Gran fra ca. 1684. Peder døde på Sau og ble begravet 3. søndag etter *trinitatis* 1730, oppgitt å være 70 år. Peder var gift første gang med Mari Christensdtr. Hun var datter av Christen Christensen og Sigri Andersdtr.

Grinæker.²⁰² Maren ble begravet 24.2.1712, oppgitt å være 54 år 2 måneder gammel. Peder ble gift andre gang 2.10.1713 med Gubiør Hansdtr. Bjørge. Hun var datter av Hans Olsen og Guri Erichsdtr. Bjørge. Gubiør ble begravet 16.7.1733, oppgitt å være 68 år gammel (aldersangivelsen er antakelig noe for høy).

Peder og Gubiør hadde følgende barn:

1. Hans, døpt 24.6.1714.
2. Mari, døpt 5. søndag etter hellige tre kongers dag 1718.

I perioden 20.8.1728 til 3.8.1730 ble det behandlet en odelsrettsak angående retten til garden Huser i Gran. Saken ble reist av Lars Jonsen Bjørge. Den 25.4.1730 møtte Peder Gulbrandsen Sau som vitne. Han fortalte at han var 75 år gammel og at hans mor Anne Rasmusdtr. var datter av Rasmus Aastensen Horgen og søster av Amund Rasmusen Horgen.

---

²⁰² Mari er oppført i skiftet etter faren 21.8.1699.

Marte Gulbrandsdtr. Læren ble født på Morstad. Hun ble gift med Lars Poulsen Læren som ble født ca. 1638 på Morstad i Gran. Ved manntallet i 1664 var han hjemme hos faren på Morstad, 26 år gammel, og i 1665 var han 27 år. Lars bodde først på Læren i Gran en tid, senere var gardbruker på Gangum i mange år før han flyttet tilbake til Læren. Han døde på Læren i april 1705. Lars var gift første gang med Marte Simensdtr.

Marte og Lars hadde ett barn:

1. Marte Larsdtr.

27.4.1705 og 28.5.1705 ble det holdt skifte på garden Læren i Gran etter Lars Poulsen Læren som døde for omtrent 3 uker siden.²⁰³ Hans etterlatte enke var Marthe Gulbrandsdtr. I sitt første ekteskap med Marthe Simensdtr. hadde Lars fem barn:

- Simen Larsen, gift, 38 år.
- Poul Larsen, 23 år, rytter på Læren
- Guri Larsdtr., gift med Ole Knudsen Sørum
- Kari Larsdtr., gift med Jacob Hansen Gisleberg.
- Ragnild Larsdtr., gift med Poul Torstensen Lynne.

I sitt andre ekteskap med Marthe Gulbrandsdtr. hadde Lars ett barn:

- Marthe Larsdtr.

Som formynder for Marthe møtte hennes farbror Dag Poulsen Skjervum.

Det var blitt holdt skifte etter den avdødes første kone for omtrent 23 år siden, men siden daværende sorenskriver døde kort tid etter, hadde det aldri blitt skrevet noe skiftebrev.

Det ble oppgitt at Lars hadde vært eier av 1 skippund gods i Læren, 1 fjerding i garden Lunna i Gran og ½ fjerding i ødegarden Svenballeud i Lunner. Godset i Lunna og Svenballeud hadde tilhørt Lars Lærens første kone Marthe Siemensdtr. og hennes avdøde søster Anne Simensdtr. som hadde vært gift med Jon Lunna. Det ble oppgitt at Anne og Jon Lunna hadde barna Simen, Anne, Kirsti og Guri.

Maren Gulbrandsdtr. Gisleberg ble født på Morstad i Gran. Hun var gift første gang med Halvor Erichsen Gisleberg og andre gang med Jens Poulsen Gisleberg. Da Jens Gisleberg vitnet i en rettsak 11.6.1717 opplyste han at han var 61 år.²⁰⁴ Maren døde etter 14.12.1702 men før kirkebokas begynnelse i 1707.

Maren og Halvor hadde følgende barn:

1. Erich Halvorsen Gisleberg, født ca. 1695. Erich ble gift 26.9.1730 med Ragne Hansdtr. Horgen og hadde 6 barn med henne: Halvor 1730, Hans 1732, Jens 1734, Marie 1736 (død 2 år), Marie 1738 og Ingeborg 1741.

---

²⁰³ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, skifteprotokoll nr. 4, folio 48a.

²⁰⁴ Statsarkivet Hamar. Hadeland, Land og Valdres sorenskriverembete, tingbok nr. 47, folio 3a.